

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 3Cdo/72/2024                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 4318202386                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 18.11.2025                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Marián Sluk              |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2025:4318202386.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ G. C., narodená X., 2/ mal. E. C., narodená X., 3/ mal. E. C., narodený X., maloletí žalobcovia 2/ a 3/ zastúpení zákonným zástupcom - žalobkyňou 1/, všetci žalobcovia zastúpení Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., Trnava, Hlavná 31, IČO: 36865281, proti žalovaným 1/ C. M., narodený X., zastúpený HHB advokátska kancelária s.r.o., Martin, Andreja Kmeťa 576/13, IČO: 52274896, 2/ Q. A., narodená X. zastúpená Advokátskou kanceláriou KUHAJDA, s. r. o., Bratislava, Karadžičova 47, IČO: 47232773, 3/ KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefánikova 17, IČO: 31595545, zastúpená JUDr. Felix Neupauer, advokát, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, Šoltésovej 7325/14, IČO: 37928422, o náhradu škody, ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 15C/32/2018-841, o dovolaní žalobcov 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. novembra 2023 sp. zn. 11Co/22/2023, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému 1/ proti žalobcom 1/ až 3/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Žalovaným 2/ a 3/ proti žalobcom 1/ až 3/ n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice rozsudkom z 28. novembra 2022 č. k. 15C/32/2018-841 v znení doplniaceho rozsudku rozhodol tak, že:

I. Žalobu žalobcov vo vzťahu k žalovanej 2/ z a m i e t o l v celom rozsahu.

II. Žalovaní 1/ a 3/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobkyňi 1/ sumu 868,00 eur titulom doplatku bolestného, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z dlžnej sumy počítaný odo dňa 19. 07. 2018 do zaplattenia, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. Vo zvyšku, v časti nároku na bolestné v sume 274,00 eur spolu s príslušenstvom žalobu žalobkyne 1/ z a m i e t o l.

IV. Žalobu žalobkyne 1/ v časti nároku na preplatenie účelne vynaložených nákladov spojených s liečením v sume 44,33 eura spolu s príslušenstvom z a m i e t o l.

V. Žalobu žalobkyne 1/ v časti nároku na náhradu na strate na zárobku v sume 18.700,00 eur spolu s príslušenstvom a v sume 3.500,00 eur spolu s príslušenstvom z a m i e t o l.

VI. Žalobu žalobkyne 1/ v časti nároku na nemajetkovú ujmu v sume 40.000,00 eur z a m i e t o l.

VII. Žalobu žalobkyne 1/ v časti nároku na mimoriadne navýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 4.104,00 eur spolu s príslušenstvom z a m i e t o l.

VIII. Žalobu žalobkyne 2/ v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20.000,00 eur z a m i e t o l.

IX. Žalovaní 1/ a 3/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi 3/ sumu 1.000,00 eur titulom nemajetkovej ujmy v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

X. Žalovanému 1/, žalovanej 2/ a žalovanému 3/ p r i z n a l nárok na náhradu trov konania, každému v rozsahu 100 % voči žalobkyni 1/. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

XI. Žalovanému 1/, žalovanej 2/ a žalovanému 3/ nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni 2/ n e p r i z n a l.

XII. Žalobcovi 3/ p r i z n á l nárok náhradu trov konania voči žalovanému 1/ a žalovanému 3/ v rozsahu 100 %, avšak len z priznanej sumy. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

XIII. Vo zvyšku žalobu žalobcu 3/ z a m i e t o l.

XIV. Žalovanej 2/ nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi 3/ n e p r i z n a l.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že v čase vzniku škodovej udalosti bol vlastníkom osobného motorového vozidla (ďalej aj „OMV“) žalovaný 1/, keďže preukázateľne došlo k odovzdaniu predmetu kúpy a úhrade kúpnej ceny, ktorý bol zároveň aj jeho vodičom v tom čase. Vzhľadom k tomu, že žalovaná 2/ v čase dopravnej nehody nemala ani právnu ani faktickú moc trvale disponovať s OMV, ktoré preukázateľne odpredala, odovzdala pred nehodou žalovanému 1/, nevyplyva jej zodpovednosť v tomto konaní z citovaných ustanovení z postavenia prevádzateľa OMV, tak ako to tvrdili žalobcovia. Z uvedeného dôvodu vodičom, ako aj jeho prevádzateľom je jedna osoba - žalovaný 1/. Tomuto záveru nebráni ani tá skutočnosť, že žalovaný 1/ nebol ešte zapísaný na dopravnom inšpektoráte ako vlastníkom OMV, pretože vlastnícke právo na neho prešlo už uzatvorením kúpnej zmluvy s tým, že bolo preukázané odovzdanie predmetu kúpy, ako aj vyplatenie kúpnej ceny. Samotná evidencia vlastníka na dopravnom inšpektoráte má podľa názoru súdu len informačný charakter a nepreukazuje skutočného vlastníka OMV. Žalobcovia poukazovali aj na to, že poisťná zmluva bola uzatvorená so žalovanou 2/. Ani táto skutočnosť automaticky neznamená, že žalovaná 2/ je v konaní pasívne legitimovaná. Poisťná zmluva je významná len pre zistenie subjektu poisťovne s tým, že poistenie sa vzťahuje aj na vodiča, ak je odlišná osoba od vlastníka. Z uvedeného dôvodu, keďže žalovaná 2/ preukázateľne nebola vlastníkom a ani prevádzateľom OMV, ktorým došlo k dopravnej nehode, nemôže byť v danom prípade objektívne zodpovedná za následky vzniknuté touto dopravnou nehodou, súd ustálil, že žalovaná 2/ v tomto konaní nie je pasívne vecne legitimovaná osobou, z ktorého dôvodu žalobu všetkých žalobcov vo vzťahu k žalovanej 2/ zamietol v celom rozsahu.

1.2. Otázka pasívnej legitimácie poisťovní v sporoch o nemajetkovú ujmu bola zjednotená (rozsudok NS SR č. 3Cdo/230/2017 zo dňa 28. 03. 2019, ako aj judikát č. R 61/2018) tak, že „škodou pre účely zákona č. 381//2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie prijal záver o pasívnej legitimácii žalovaného 3/ aj vo vzťahu k nároku na nemajetkovú ujmu. S prihliadnutím na tú skutočnosť, že je preukázané, že k porušeniu povinnosti došlo práve konaním žalovaného 1/, ktorý okrem toho, že bol vodičom OMV, bol aj jeho vlastníkom a prevádzateľom, čo bolo zistené vykonaným dokazovaním, súd ustálil, že žalovaný 1/ je v konaní tiež pasívne legitimovaný.

1.3. O návrhu právneho zástupcu žalovaného 1/ na zastavenie konania z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok žalovaného 1/ súd rozhodol na pojednávaní konanom dňa 21. 05. 2021 tak, že návrh na zastavenie konania voči žalovanému 1/ zamietol. Aj v prípade tohto uznesenia bolo rozhodnutie vyhlásené priamo na pojednávaní za prítomnosti všetkých právnych zástupcov, preto súd následne nepristúpil k písomnému vyhotoveniu daného uznesenia, keďže ani voči tomuto rozhodnutiu odvolanie prípustné nie je (§ 357 CSP pripúšťa odvolanie len voči uzneseniu, o zastavení konania). Už po samotnom vyhlásení rozhodnutia právny zástupca žalovaného 1/ vyjadril nesúhlas s právnym názorom spôsobujúcim nevyhovenie návrhu na zastavenie konania, kde poukázal na to, že k zastaveniu konania voči žalovanému 1/ malo dôjsť aspoň v rozsahu nárokov na náhradu straty zárobku počas PN, ako aj po PN. Súd prvej inštancie poukazuje na to, že tak nároky na bolestné, sťaženie spoločenského uplatnenia, úhradu účelne vynaložených nákladov, nemajetkovej ujmy, vrátane nárokov na náhradu na stratu na zárobku je potrebné považovať v zmysle citovaných ustanovení za nedotknuteľné pohľadávky, pretože tieto sú priamym následkom poškodenia zdravia. Keďže pracovná neschopnosť v prípade ujmy spôsobenej na zdraví protiprávnym konaním škodcu je spojená so stratou na zárobku podľa § 446 OZ, podľa názoru súdu možno aj tento nárok subsumovať pod ustanovenie § 166c ods. 1 písm. d) ZRK a považovať ho za nedotknuteľnú pohľadávku, ktorej podstata vyplýva práve z poškodenia zdravia. Súd je toho názoru, že medzi nároky zo škody na zdraví nepochybne patrí aj právo na náhradu straty na zárobku počas PN, ako aj po jej skončení, keďže neschopnosť spojená so stratou na zárobku podľa § 446 OZ, (ako bol uplatnený žalobkyňou 1/ aj v tomto konaní), je výsledkom ujmy spôsobenej na zdraví. V tomto prípade náhrada škody na majetku, ktorá tým žalobkyni 1/ vznikla ako následok poškodenia jej zdravia spolu aj s nemajetkovou ujmovou sú podľa názoru súdu zahrnuté pod škodou na zdraví, a teda sú pohľadávkami nedotknuteľnými oddĺžením. Súd preto trvá na vyslovenom právnom názore, že voči žalovanému 1/ nebolo možné zastaviť konanie z dôvodu konkurzu vyhláseného na jeho osobu, ani čiastočne, o čom v konečnom dôsledku bolo už aj právoplatne rozhodnuté.

1.4. Právny zástupca žalovaného 1/ a žalovaného 3/ vzniesli aj námietku premlčania voči uplatnenému nároku s tým, že podľa právneho zástupcu žalovaného 1/ by sa na uvedený prípad mala aplikovať 2 - ročná premlčacia doba. Na pojednávaní konanom dňa 21. 05. 2021 - č. l. 585, bolo stranám sporu oznámené, že žaloba podľa doručenky na čl. 7 bola prijatá okresným súdom dňa 04. 06. 2018 o 18:06 a až podateľnou bola spracovaná dňa 05. 06. 2018, z ktorého dôvodu na potvrdení o prijatí, ako aj podacej pečiatke je uvedený práve dátum 05. 06. 2018. S prihliadnutím na škodovú udalosť, ktorá sa stala dňa 04. 06. 2016, ak by pre uvedené konania aj mala platiť 2 - ročná premlčacia doba, by bola žaloba podaná včas. Právny zástupca žalovaného 3/, (ku ktorému vyjadreniu sa pridal aj právny zástupca žalovaného 1/), okrem už uvedenej námietky premlčania vzniesli aj ďalšiu námietku premlčania vo vzťahu k nárokom na náhradu straty na zárobku počas PN a po PN, pretože mali za to, že k doplneniu podstatných skutočností v tejto časti došlo až na pojednávaní konanom dňa 21. 05. 2021. Právny zástupca žalovaného 3/ v tomto smere považoval uvedenie podstatných skutočností za zmenu žaloby, a teda v prípade, ak by táto bola pripustená, bolo by potrebné považovať nároky za premlčané. Tu súd poukazuje na to, že z obsahu spisového materiálu nevyplýva, že žalobcovia by podali návrh na zmenu žaloby, teda súd o žiadnom takomto pripustení ani rozhodovať nemohol. Súd je toho názoru, že pokiaľ žalobcovia (žalobkyňa 1/) aj v tejto časti si uplatnila svoj nárok v pôvodne podanej žalobe, ktorý zostal nezmenený čo do jeho vyčíslenia počas celého konania s tým, že na pojednávaní konanom dňa 21. 05. 2021 len upresňovala opodstatnenosť jeho výšky, ktorého dôvodnosť následne preukazovala dodatočne predloženým znaleckým posudkom, rovnako nie je možné považovať takýto nárok za premlčaný, pretože bol riadne uplatnený už v pôvodnej žalobe, t. j. dňa 04. 06. 2018.

1.5. Žalobkyňa 1/ už podľa pôvodného posudku, ktorým bolo ohodnotené bolestné žiadala priznať za jeden bod nárok v sume 18,24 eura, teda vyplývajúci z bodového ohodnotenia pre rok 2017. Žalovaný 3/ síce plnil aj nárok na bolestné vo vzťahu k žalobkyni 1/, avšak jeden bod ohodnotil sumou 17,66 eura, pričom vychádzal z hodnoty bodu ako bol stanovený pre rok 2016. Tu poukázal na to, že bolestné nebolo možné priznať z hodnoty bodu za rok 2017, pretože bolestné sa podľa žalovaného 3/ hodnotí v čase akútnej fázy bolesti. S tvrdením žalovaného 3/ sa súd v tomto prípade nestotožňuje, pretože pre vznik nároku na bolestné nie je rozhodujúca akútna fáza bolesti, ale je rozhodujúca tak škodová udalosť, ako aj okamih, keď sa poškodený dozvedel o škode (jej výške a kto za ňu zodpovedá). Táto býva poškodenému zrejماً až po ustálení zdravotného stavu, ktorý umožňuje posúdiť mieru preukázateľných nepriaznivých dôsledkov poškodenia zdravia na poškodeného, čo je východiskom pre ustálenie výšky

náhrady za bolesť lekársnym posudkom. V tomto prípade je potrebné posudzovať zdravotný stav ako celok, hoci je možné prípadne ohodnotiť bolestné po čiastkových poškodeniach (tak ako to urobil aj žalovaný 3/). Tu súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/149/2009, podľa ktorého zdravotný stav poškodeného a ľudský organizmus sú jeden celok a jednotlivé čiastkové poškodenia nemožno posudzovať oddelene. Okrem iného, posúdenie otázky, kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil závisí vždy od vyjadrenia lekára (rozsudok NSČR č. 21Cdo/2107/99). Tento okamih nemôže byť predmetom voľnej úvahy či už súdu, prípadne žalovaného 3/ alebo aj samotnej žalobkyne 1/, ale vychádza z ustálenia zdravotného stavu, ktoré vyplýva práve z odborného posudku. V tomto prípade bol takýto odborný posudok vypracovaný až 25. 06. 2017 (čl. 59), z ktorého dôvodu možno uzatvoriť, že zdravotný stav žalobkyne 1/ bol komplexne ustálený až k uvedenému dňu. Ak žalobkyňa 1/ (jej právny zástupca) tvrdil, že k ustáleniu jej zdravotného stavu došlo nasledujúceho dňa po ukončení PN, čo malo byť 27. 04. 2017, je toto tvrdenie nesprávne, pretože ukončenie PN nie je preukazujúcim faktorom ustálenia zdravotného stavu, ktorým je, ako už súd konštatoval, odborný posudok, čo vyplýva z citovaných ustanovení zákona, ako aj uvedených rozhodnutí. Tu súd poukazuje na to, že v konečnom dôsledku žalovaní sa nevyjadrovali k otázke ustálenia zdravotného stavu, žalovaný 3/ len namietal tú skutočnosť, že jednotlivé bolesti bolo možné ohodnotiť aj skôr. Samotné ako aj osobitné ohodnotenie jednotlivých bolestí aj zvlášť súd nespochybňuje, že je možné, avšak s prihliadnutím na vyššie uvedené právne názory bolo potrebné vyčkať na ustálenie zdravotného stavu, a pri ohodnotení bolesti v zmysle zákona vychádzať práve z posudku. Súd preto prijal záver, že žalobkyni 1/, v časti nároku bolestného, prináleží hodnota jedného bodu za rok 2017 v súlade s § 5 ods. 2 zákona. Tu súd poukazuje na to, že táto hodnota bola zverejnená Ministerstvom zdravotníctva dňa 17. 05. 2017, teda v čase ustálenia zdravotného stavu už platila práve hodnota bodu za rok 2017, a preto správne mal žalovaný 3/ vychádzať z tejto hodnoty a nie z hodnoty za rok 2016, ktorá bola účinná len do 16.05.2017. Sadzba jednotlivých bodov je oznamovaná v opatrení Ministerstva zdravotníctva SR (v konaní nebol spor o hodnotu bodu za rok 2016, ako ani za rok 2017) s tým, že podľa názoru súdu táto platí až od dátumu nadobudnutia účinnosti opatrenia do nadobudnutia účinnosti ďalšieho opatrenia, t. j. neplatí od 01. 01. do 31. 12. príslušného kalendárneho roka (v danom prípade spätne, keďže je vyhlasovaná až v máji), tak ako to tvrdil právny zástupca žalobkyne 1/. Ako už bolo uvedené, ak v čase ustálenia zdravotného stavu, ktorý bol lekárom o odbornom posudku deklarovaný ku dňu 25. 06. 2017 bolo účinné opatrenie za rok 2017 s výškou hodnoty bodu 18,24 eura, žalovaný 3/ mal plniť práve v uvedenom rozsahu a nevychádzať z hodnoty bodu za rok 2016. Súd preto žalobkyni priznal nárok na doplatenie sumy 229,00 eur, pretože za body, ktoré žalovaný 3/ nerozporoval - 395 bodov (posudok znel na 430 bodov), žalobkyni 1/ prináleží v tejto časti žalovaným 3/ uznaných bodov suma 7.205,00 eur (po zaokrúhlení - § 5 ods. 2 zákona), pričom žalovaný 3/ v tejto časti plnil len v rozsahu 6.976,00 eur, a teda rozdiel je žiadaných 229,00 eur. Žalovaný 3/ neplnil žalobkyni v časti obodovaného bolestného za položku č. 239 vôbec, čo predstavuje rozsiahlejšia incízia - AS zápästia. Tu poukazoval na MRI vyšetrenie, podľa ktorého tento lekársky zákrok nebol podľa žalovaného 3/ následkom dopravnej nehody, ale dôsledkom degeneratívnych porúch. V tomto prípade sa tiež súd nestotožňuje s tvrdením právneho zástupcu žalovaného 3/, pretože aj uvedený bod bol jednoznačne lekárom obodovaný ako bolesť súvisiaca s dopravnou nehodou, čo vyplýva z posudku, pričom pri určení výšky náhrady za bolesť sa vychádza práve z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť ohodnotila v lekárskom posudku. Súd má zároveň preukázané, že žalobkyňa 1/ pri dopravnej nehode utrpela aj náraz ruky, v dôsledku ktorej skutočnosti mala problémy so zápästím. Lekárskym postupom bol nakoniec odporúčaný lekársky zákrok. Pri jednotlivých vyšetreniach bolo síce zistené, že žalobkyňa trpí degeneratívnymi poruchami, avšak uvedená skutočnosť podľa názoru súdu nevylučuje opodstatnenosť nároku aj v tejto časti, pretože je preukázané, čo vyplýva aj zo lekárskeho posudku, ktorým bolo ohodnotených bolestné aj v tejto časti - sporná položka č. 239, že aj táto bolesť bola spôsobená ako následok dopravnej nehody. Pokiaľ žalovaný 3/ chcel účinne v tejto časti poprieť žalovaný nárok, bolo potrebné navrhnuť vykonanie dokazovania preukazujúceho, že neboli operované následky dopravnej nehody, ale výlučne degeneratívne poruchy. Jednotlivec ani nemusí mať vedomosť o takýchto degeneratívnych poruchách, (čo tvrdila aj samotná žalobkyňa 1/) s tým ale, že degeneratívne poruchy automaticky nenegujú potrebu aj operačného zákroku v dôsledku nárazu, ako tomu bolo aj v tomto prípade. Súd je toho názoru, že v danom prípade nebolo preukázané, že operácia bola následkom výlučne degeneratívnych zmien na zápästí žalobkyne 1/. Pokiaľ mal súd preukázané poranenie žalovanej

aj čo sa zápästia týka a pokiaľ tento úraz a následná operácia boli zahrnuté do lekárskeho posudku pod bodom 239, okresný súd v tejto časti považuje žalobu za dôvodnú, a preto žalobkyni priznal nárok na náhradu bolestného za položku č. 239 v sume 639,00 eur, teda 35 bodov a 18,24 eura (aj v tomto prípade hodnota jedného bodu za rok 2017 - dôvody uvedené vyššie).

1.6. V časti nároku na účelné náklady spojené s liečením v sume 44,33 eura súd žalobu zamietol z dôvodu, že žalobkyňa 1/ v tomto smere neunesla dôkazné bremeno, keď do konania nepredložila listinné doklady preukazujúce opodstatnenosť nároku v tejto časti. Na túto skutočnosť poukázal aj právny zástupca žalovaného 1/, ktorý si uvedené doklady mal zabezpečiť od samotného právneho zástupcu žalobcov s tým, že podľa jeho vyjadrenia nepreukazovali jednoznačne uplatnený nárok v žalovanej sume, ako aj absentoval doklad preukazujúci nárok na parkovné v sume 7,00 eur. Na túto skutočnosť mal reagovať právny zástupca žalobcov podaním, ktoré bolo doručené súdu dňa 28. 08. 2018 (čl. 220 p. v.) s tým, že ako prílohy mali byť opätovne predložené doklady preukazujúce nárok v tejto časti. Súd konštatuje, že ani v tomto prípade žiadne doklady zaslané neboli, tak ako neboli zaslané ani spolu so žalobou, (v prípade žaloby dané doklady nie sú uvedené ani ako prílohy), čo súd opätovne preveroval aj v elektronickom súdnom spise. Súd na pojednávaní konanom dňa 19. 08. 2022 výslovne dotázal právneho zástupcu žalobcov, s oznámením, ktorými dokladmi preukazuje opodstatnenosť nároku v tejto časti, na čo bolo súdu oznámené, že sú to doklady, ktoré boli pripojené do konania (č. l. 792). Ako už konšatovali aj právni zástupcovia, žiadne takéto doklady do konania predložené neboli, ani so žalobou, ani dodatočne. Súd potom považuje v tejto časti nárok za nepreukázaný, teda nebolo unesené dôkazné bremeno, ktoré nespočíva len v povinnosti tvrdenia, ale aj v povinnosti preukázania. Nebolo povinnosťou súdu právneho zástupcu žalobcu opätovne a zas vyzývať na ich predloženie bez ohľadu na to, z akého dôvodu tieto doklady predložené neboli. Z uvedeného dôvodu súd preto žalobu v tejto časti zamietol spolu aj s príslušenstvom, ktoré je len akcesorickým nárokom k hlavnému nároku. Ak nebol priznaný nárok na istinu, nemohol byť priznaný ani nárok na príslušenstvo.

1.7. V časti nároku na náhradu bolestného v sume 274,00 eur súd tento nárok žalobkyni rovnako nepriznal, keďže je preukázané, že žalovaný 3/ vykonal plnenie v rozsahu 273,60 eura, t. j. 15 bodov x 18,24 eura (bez zaokrúhlenia). Aj napriek uvedenému, že žalovaný 3/ vykonal plnenie o čom predložil aj listinný doklad preukazujúci úhradu (na čl. 254) a čo v konaní aj tvrdil, žalobkyňa 1/ na túto skutočnosť nereflektovala a tejto časti aj naďalej zotrvala na podanej žalobe. V tomto prípade má súd preukázané síce plnenie len v rozsahu 273,60 eura, (t. j. s rozdielom o 0,40 eura oproti uplatnenému nároku), a aj napriek uvedenému bola v tejto časti žaloba zamietnutá v celom rozsahu z dôvodu, že súd má preukázané, že žalovaný 3/ bol zo strany právneho zástupcu žalobkyne 1/ vyzvaný na plnenie práve v sume 273,60 eura, ktoré plnenie žalovaný 3/ v žiadanom rozsahu aj vykonal. Okrajovo súd uvádza, že v rovnakom podaní právneho zástupcu žalobcov zo dňa 28. 08. 2018 mala byť príloha aj lekársky záznam z operačného zákroku (č. l. 221), ktorý doklad nebol tiež zaslaný súdu spolu s vyjadrením, čo súd rovnako prešetroval aj v elektronickom súdnom spise. Odhliadnúc od uvedeného, pokiaľ má súd preukázané plnenie v tejto časti a v rozsahu, na ktorú sumu bol žalovaný 3/ vyzvaný, súd preto v tejto časti žalobu zamietol. Spolu s nárokom na istinu súd zamietol aj nárok na príslušenstvo ako akcesorického nároku. Tu súd navyše poukazuje na to, že žalobkyňa žiadala priznať úrok z omeškania od 19. 07. 2018, pričom žalovaný 3/ v tejto časti plnil už dňa 31. 05. 2018, teda preukázateľne nemohol byť v omeškaní ani so sumou 0,40 eura, ktorú ale súd tiež nepriznal, keďže žalovaný 3/ plnil v rozsahu, na ktorý bol vyzvaný zo strany žalobkyne 1/. V tejto časti súd preto priznal žalobkyni nárok v sume 868,00 eur, predstavujúce súčet súm 639,00 eur + 229,00 eur spôsobom ako vyplýva z výroku č. 2 rozsudku, pretože súd je toho názoru, že žalovaní majú samostatné postavenie. Žalobcovia v konaní žalovali troch žalovaných, z ktorých žalovaná 2/ nie je v konaní pasívne legitimovaná. Pri žalovanom 1/ vyplýva zodpovednosť z ustanovenia § 420 ods. 1 OZ, a § 427 OZ, a žalovaného 3/ zo ZoPZP. V prípade plurality zodpovedných subjektov na náhradu nemajetkovej ujmy, ak poškodení majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči zodpovednému subjektu na totožné plnenie súčasne, každý z iného dôvodu, (v prejednávanej veci subjektívna aj objektívna zodpovednosť a zodpovednosť podľa ZoPZP), má súd zato, že v prípade žalovaných majúcich pasívnu legitimáciu, nevzniklo solidárne spoločenstvo, ale že žalovaní majú samostatné postavenie. Je preukázané, že žalovaní sú s plnením v omeškaní. Súd preto v tejto časti priznal žalobkyni 1/ aj nárok na úrok z omeškania, ktorý bol uplatnený v súlade s uvedenými ustanoveniami, keďže ku dňu omeškania bola základná sadzba ECB 0 + 5 percentuálnych bodov predstavuje práve žiadaný úrok vo výške 5 % ročne a odo dňa, kedy bolo preukázané aj

omeškanie žalovaných.

1.8. Žalobkyňa 1/ si touto žalobou uplatnila aj nárok na stratu na zárobku počas PN v sume 18.700,00 eur a po jej ukončení v sume 3.500,00 eur. V priebehu konania bolo ustálené, že tento nárok nie je nárokom na ušlý zisk, ale je nárokom na náhradu straty na zárobku. Spolu so žalobou žalobkyňa 1/ nepredložila žiaden doklad preukazujúci opodstatnenosť tohto nároku v žalovanej sume, len konštatovala, že vychádzali z ročných zúčtovaní a predpokladaného príjmu. Až po vyslovení predbežného právneho posúdenia, kde bolo konštatované, že takto uplatnený nárok nie je žiadnym spôsobom preukázaný, žalobkyňa 1/ požiadala o poskytnutie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku. Žalovaní z dôvodu koncentrácie namietali dodatočné poskytnutie lehoty, mali za to, že takýto doklad mal byť predložený už spolu so žalobou. Súd aj napriek uvedeným námietkam žalobkyni 1/ poskytol lehotu na zadováženie si dokladu preukazujúceho opodstatnenosť nároku v tejto časti s tým, že poukazuje na ustanovenie § 153 ods. 2 CSP, podľa ktorého na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. V danom prípade je na zvážení súdu, či na dodatočne predložený dôkaz súd prihliadne alebo neprihliadne. S poukazom na predmet sporu súd preto vyhovel žiadosti žalobkyne 1/, pretože bolo zrejmé, že u žalobkyni došlo aj k strate na zárobku práve v dôsledku škodovej udalosti. Ako doklad žalobkyňa 1/ predložila ale znalecký posudok č. 5/2021, z obsahu ktorého vyplýva, že pri výpočtoch znalkyňa vychádzala zo mzdových listov žalobkyne 1/, teda podkladom pre výpočet bol príjem dosahovaný žalobkyňou 1/ v pracovnom pomere. Súd má ale preukázané, že pracovný pomer žalobkyňa 1/ skončila 09. 05. 2016 a v čase škodovej udalosti 04. 06. 2016 už bola podnikateľkou, podnikala na základe rozšíreného živnostenského oprávnenia, ktorú podnikateľskú činnosť si rozšírila k 10. 05. 2016. Sama žalobkyňa 1/ poukazovala na to, že k ukončeniu pracovného pomeru došlo z dôvodu, že mala predpoklad dosahovania lepšieho príjmu ako v pracovnom pomere, pretože mala dostatok potencionálnych klientov, v prospech ktorých by poskytovala činnosť vyplývajúcu jej z rozšíreného živnostenského oprávnenia. V tomto smere ale žalobkyňa 1/ nepredložila absolútne žiaden dôkaz preukazujúci tieto skutočnosti, teda kto mali byť jej klienti, aké predpokladané zmluvy by uzatvorila, z ktorých dokladov by bolo možné vychádzať pri stanovení predpokladaného jej príjmu z podnikateľskej činnosti, kedy by súd vychádzal zo zmluvných, resp. iných podmienok, podľa ktorých by bolo možné aspoň predpokladať príjem žalobkyne 1/, samozrejme po započítaní príslušnej odvodovej povinnosti. Žalobkyňa 1/ v žalobe len hypoteticky odhadovala výšku ňou predpokladaných príjmov, (čo v konečnom dôsledku potvrdila aj vo svojej výpovedi) s tým, že poukazovala na to, že ak by tieto príjmy nemala aj skutočne dosiahnuť, neukončila by predsa pracovno-právny pomer. V rámci doplneného dokazovania na preukázanie opodstatnenosti tohto nároku, predložila doklad, ktorý ale v žiadnom prípade nie je dokladom preukazujúcim jej predpokladaný zárobok z podnikania, keďže vychádza z jej minulých príjmov, ktoré dosahovala ako zamestnanec. Tu sa súd stotožnil s tvrdením právnych zástupcov žalovaných, ktorí namietali takýto doklad na preukázanie predpokladaného príjmu vyplývajúceho z podnikania, pretože tak ako žalobkyňa 1/ mohla tento príjem aj presiahnuť, mohla ho aj nedosahovať vôbec, pretože deklarovala príjem zo zamestnania v sume 2.000,00 eur, ktorý presahuje priemernú mzdu v SR. Právny zástupca žalobkyne 1/ poukazoval v tomto smere aj na ustálenú judikatúru, pričom súd je toho názoru, že sa od nej neodklonil, a to hlavne z dôvodu, že súd nezamietol žalobu v tejto časti z dôvodu, že žalobkyňa 1/ nedosahovala príjem, ale z dôvodu, že zo strany žalobkyne 1/ nebolo unesené dôkazné bremeno za účelom vôbec možnosti výpočtu jej predpokladaného príjmu z podnikania, pričom navyše sám právny zástupca žalobkyne 1/ poukazoval na to, že strata na zárobku je širší pojem ako len strata na mzde alebo na inom príjme ako zárobku a kedy právny žalobca správne uviedol, že súdna prax priznáva náhradu straty aj po takú dobu, keď sa zárobok iba „predpokladá“, teda nie vypočítava z už dosahovaného príjmu, čo je aj prípad tohto konania. Podstatné ale je, že v tomto prípade sa má vychádzať práve z predpokladaného zárobku a na účely výpočtu straty na zárobku nemožno využiť príjem, ktorý ale nezodpovedá zaradeniu poškodeného - v tomto prípade žalobkyne 1/ už ako podnikateľka. Je síce pravda, že u žalobkyni 1/ nešťastnou súhrou okolností došlo ku škodovej udalosti necelý mesiac po tom, ako skončila pracovnoprávny vzťah a keď ešte vôbec nemala rozbehnutú podnikateľskú činnosť - išla na prvé stretnutie, nemala ani účtovníčku. Ale aj za tejto, síce horšej dôkaznej pozície, bolo možné výpočtami dospieť k predpokladanému zárobku žalobkyne 1/ ale len za predpokladu, že by k tomu boli doložené relevantné doklady, ktorým dokladom ale príjem zamestnanca byť v žiadnom prípade nemôže. Žalobkyňa 1/ hoci bola živnostníčkou už aj pred 10. 05. 2016, avšak

ako uviedla, reálne nevykonávala popri zamestnaní podnikateľskú činnosť, pretože príjem zo zamestnania bol pre ňu dostačujúci, nemohla na predpokladaný zárobok predložiť ani príjem z predchádzajúcej živnosti, kde okrem iného tvrdila, (čo vyplývalo aj zo živnostenského listu), že sa jednalo o inú činnosť, akú mienila vykonávať teraz. S poukazom na uvedené, súd považuje žalobu v tejto časti za nepreukázanú, z ktorého dôvodu súd konštatuje, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno na preukázanie opodstatnenosti nároku v časti súm 18.700,00 eur a 3.500,00 eur. Súd opäť poukazuje na to, že pokiaľ žalobkyňa 1/ tvrdila, že mala zabezpečenú klientelu, na preukázanie predpokladaného príjmu bolo potrebné tieto skutočnosti nie len tvrdiť, ale aj podložiť listinnými dokladmi (akýmikoľvek) - výsledky rokovania, predbežne uzatvorené zmluvy, z ktorých by vyplývalo, s kým, za akých zmluvných, resp. iných podmienok, na akú dobu mala žalobkyňa 1/ ako podnikateľka spolupracovať. Pokiaľ takéto doklady predložené neboli, predpokladaný príjem žalobkyne zostal len v hypotetickej rovine a z uvedeného dôvodu preto nebolo možné priznať nárok na náhradu straty na zárobku, keďže nebolo možné zistiť aký zárobok by žalobkyňa 1/ vôbec dosahovala. S prihliadnutím na uvedené súd preto žalobu aj v tejto časti zamietol spolu aj s nárokom na príslušnosť, ako akcesorickým nárokom, a to výrokom č. 5 rozsudku. Pokiaľ súd nepovažuje znalecký posudok za doklad preukazujúci predpokladaný príjem žalobkyne 1/ dosahujúci z podnikania, súd sa preto nevysporiadať s otázkou, či znalkyňa pri jeho vypracovaní postupovala správne. Tiež podľa názoru súdu nie je potrebné bližšie riešiť ani otázku zdravotného stavu žalobkyne 1/, kedy právny zástupca žalovanej 2/ poukazoval na PN žalobkyne 1/ už aj počas trvania pracovného pomeru, ako aj poukazoval na to, či žalobkyňa 1/ vôbec mohla vykonávať činnosť v rozsahu rozšírenej živnosti (zákaz konkurencie, zdravotný stav a pod.) ako ani neriešil, akú činnosť vôbec mala žalobkyňa 1/ vykonávať, keď táto je v živnostenskom oprávnení uvedená bez bližšej špecifikácie. Z rovnakého dôvodu sa súd nezaoberal ani otázkou, prečo žalobkyňa 1/ neboli poskytované nemocenské dávky, (o ktorú sumu by sa strata na zárobku znížila), ako ani súd neriešil otázku poskytnutej podpory v nezamestnanosti, pretože túto sumu síce žalobkyňa 1/ nerozporovala, avšak nebolo ju od čoho odpočítať.

1.9. Žalobkyňa 1/ ako aj žalobkyňa 2/ si uplatnili nároky na náhradu nemajetkovej ujmy, žalobkyňa 1/ v sume 40.000,00 eur a žalobkyňa 2/ v sume 20.000,00 eur. Z obsahu spisu má súd preukázané, že žalovaný 3/ plnil tak žalobkyňa 1/ ako aj žalobkyňa 2/ nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia - žalobkyňa 1/ v sume 8.208,00 eur a žalobkyňa 2/ v sume 674,88 eura. Žalovaný 3/ poukázal na nález Ústavného súdu SR č. I. ÚS 426/2014 zaoberajúci sa súbehom, či konkurenciou nárokov z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia a z titulu náhrady nemajetkovej ujmy pri ochrane osobnostných práv (§ 444 OZ a § 13 OZ). V tomto smere predložil do konania aj rozhodnutia Okresného súdu Topoľčany a Krajského súdu v Nitre, ktorý pri rovnakom nároku na nemajetkovú ujmu, keď už bolo plnené z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia, takýto nárok zamietli (čl. 764 a) - 764 z)). S odkazom na nález Ústavného súdu SR č. I. ÚS 426/2014, ktoré rozhodnutie je rozhodnutím vyššej súdnej authority, a ktorý je súdom aplikovaný aj v tomto konaní, súd vyslovil názor, že pri konkurencii nárokov z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 444 OZ a nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ, tieto si fyzické osoby nemôžu duplicitne uplatňovať na základe rovnakých skutkových tvrdení, ako tomu bolo v prípade tohto konania. Ústavný súd v odôvodnení uvádza, že tieto ujmy sú kryté inštitútom sťaženia spoločenského uplatnenia a odškodňované jednorazovo na základe bodového hodnotenia v závislosti od rozsahu obmedzení pri uplatnení v živote a spoločnosti. Pokrývajú teda aj náhradu obmedzení poškodeného v rôznych sférach jeho života, ako následok poškodenia zdravia. Čo sa týka žalobkyne 1/, súd posudzoval zásah uvedenej škodovej udalosti do života žalobkyne, kde je preukázané, že žalobkyňa 1/ bola v dôsledku tejto škodovej udalosti postihnutá na svojich osobných právach, avšak tento zásah v žiadnom prípade nemožno hodnotiť ako nereparovateľný, pretože je preukázané, že rodina sa vrátila zas do svojich „starých koľají“, snažia sa žiť ako predtým, samozrejme, že ako rodina zažili zásah do ich života, ktorý ale nemal fatálne následky. Žalobkyňa 1/ popisovala svoj stav priamo pri nehode, po nehode, poukazovala na to, že nevedela poskytnúť pomoc deťom, bola v inej nemocnici, ako deti, nemala o ich zdravotnom stave vedomosť (tu však bola chránená priamo manželom - svedkom č. 1/), musela sa pohybovať na vozíku, nemohla absolvovať výlety, svadby a hlavne bola aj so základnými hygienickými potrebami odkázaná na pomoc manžela, za čo sa hanbila. V neposlednom rade nemohla chodiť ani do práce a uvedená situácia nepriaznivo zasiahla jej psychiku, ako aj rozpočet rodiny žalobkyne 1/. Okrem iného sa jej život zmenil len na sériu lekárskeho vyšetrení a operácií. V období po dopravnej nehode v podstate nič iné neriešila. Tu súd poukazuje na to, že nehoda sa stala dňa 04. 06.

2016 a k ukončeniu PN došlo dňa 26. 04. 2017 s tým, že žalobkyňa 1/ sa do pracovného procesu vrátila v mesiaci 3/2018. Uvedená záťažová situácia teda u žalobkyne 1/ trvala v najsilnejšom rozsahu celý rok - do skončenia PN s tým, že po 18 mesiacov po škodovej udalosti žalobkyňa 1/ nastúpila opäť do práce. V čase výsluchu svedka č. 1/ - 21. 05. 2021 sa žalobkyňa 1/ mala dokonca vrátiť už aj k vedeniu osobného motorového vozidla, avšak len v obci, čo uviedol svedok č. 1/ - čl. 594 (v žalobe ešte uvádzala, že nešoféruje). Z výpovedí tak žalobkyne 1/, ako aj svedka č. 1/ vyplýva, že táto veľmi náročná situácia, v ktorej sa ich rodina ocitla nečakane, nespôsobilá rozpad ich rodiny (aj keď žalobkyňa 1/ opisovala určité odcudzenie z dôvodu, že pre zranenia nemohla s manželom intímne žiť). Práve naopak, rodina sa zomkla a okrem toho, že veľa vecí riešil manžel žalobkyne 1/, pomáhal, chodil navštevovať deti, po návrate z nemocnice bol vo všetkom nápomocný svojej manželke, pomáhala aj matka žalobkyne 1/ a aj matka jej manžela. Práve týmto dali svojim deťom neskutočný príklad dobrého fungovania rodiny, ktorá má stáť pri sebe aj v ťažkých chvíľach a podarilo sa im tak spoločne prekonať aj toto náročné obdobie bez toho, aby to zanechalo na ich životoch ešte ďalšie neblahé následky, ktorým by bol prípadný rozpad rodiny, k čomu bežne pri záťažových situáciách dochádza. Navyše práve od najbližšej osoby sa očakáva, že bude stáť po boku manžela, manželky, svojich detí a suplovať aj úlohu toho druhého práve v období, keď niektorý z manželov svoju úlohu zastáť nemôže. Bolo preto úplne prirodzené, že manžel pomáhal svojej manželke úplne pri všetkom v čase, keď mala manželka najväčšie obmedzenia aj keď to žalobkyňa 1/ považovala ako záťaž, keďže na všetko potrebovala pomoc a sa za to hanbila. Súd preto ustálil, že u žalobkyne 1/ došlo síce k zásahu do jej osobného, pracovného, spoločenského života, ktorý zásah vo svojej najväčšej intenzite trval celý rok, ale za ktorý zásah jej bolo priznaná a aj vyplatená náhrada sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 8.204,00 eur. Tu súd poukazuje na to, že žalovaný 1/ aj pri svojej výpovedi nepôsobil chladno, nevzbudzoval dojem, že by mu bolo ľahostajné, čo sa stalo. Žalobkyňa 1/ namietala, že sa jej neospravedlnil, poukazovala na to, že boli spolu v nemocnici a ani tam ju nenavštívil. Tu súd poukazuje na to, že žalovaný 1/ ani nemal mať vedomosť o tom, že je v rovnakej nemocnici so žalobkyňou 1/, keďže tieto skutočnosti boli pred ním tajené zo strany syna, avšak keď sa to dozvedel, tak mal požiadať syna aby sa ospravedlnil, čo sa však nestalo, pretože syn to neurobil (nevedel, kde leží navrhovateľka, ako aj to bolo veľmi čerstvé). Z výpovedí vyplynulo, že následne sa ale žalovaný 1/ už ospravedlňoval, ešte aj v rámci trestného konania. Podľa názoru súdu bolo prirodzené, že k ospravedlneniu nedošlo hneď, navyše ak aj žalovaný 1/ tiež utrpel zranenia, bol transportovaný do nemocnice vrtuľníkom a bol aj atakovaný zo strany manžela žalobkyne 1/. V tak napätej situácii by pravdepodobne akékoľvek ospravedlnenie nebolo ani prijaté, keďže práve žalovaný 1/ spôsobil danú dopravnú nehodu. Pri posúdení nároku na nemajetkovú ujmu žalobkyne 1/ súd vychádzal z rozhodovacej praxe, na ktorú poukázal aj žalovaný 1/, kde priemerné náhrady sú v sume 18.000,00 eur pri pozostalom manželovi a v sume cca 10.000,00 eur pri pozostalom dieťati. Súd poukazuje aj na rozhodnutie okresného súdu vo veci 15C/34/2018, kde bola priznaná náhrada pozostalému synovi v sume 15.000,00 eur a manželke v sume 20.000,00 eur (rozhodnutie bolo potvrdené odvolacím súdom v konaní 12Co/121/2020). Súd ďalej poukazuje aj na rozsudok KS Trenčín 5Cdo/133/2016, ktorým súd potvrdil rozsudok okresného súdu Nové mesto nad Váhom, a ktorým bola žalobkyniam - dcéram priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť oboch rodičov každej po 30.000,00 eur (dcéry mali vytvorené samostatné domácnosti, jedna žila v zahraničí), ďalej napr. rozsudok OS Trnava v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trnava, č. k. 24Co/368/2015-311, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume 40.000,00 eur za smrť manželky žalobcu v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky. Ďalej rozsudkom OS Liptovský Mikuláš, č. k. 7C/256/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č. k. 8Co/264/2013-223 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť otca maloletého dieťaťa vo výške 23.000,00 eur manželke zomrelého a rodičom zomretého každému po 10.000,00 eur, pričom pôvodcom zásahu bola fyzická osoba z dôvodu porušenia. Z uvedeného je zrejmé, že suma, aká bola žiadaná žalobkyňou bola síce priznaná ako nemajetková ujma, ale pri fatálnych následkoch dopravnej nehody, na čo poukazoval aj právny zástupca žalovaného 3/. S prihliadnutím na uvedené, súd preto nemajetkovú ujmu za jeden rok intenzívneho obmedzenia, s následkami ako sú popisované vyššie, ktoré obmedzenie ale natrvalo nezasiahlo ani do rodinného (nedošlo k rozpadu rodiny), ani do pracovného (žalobkyňa 1/ sa opäť zamestnala), ako ani do spoločenského života žalobkyne 1/ - rodina opäť absolvuje aj výlety, ako adekvátnu náhradu nemajetkovej ujmy považuje sumu 8.000,00 eur. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalobkyne 1/, že uvedená dopravná nehoda zanechala na rodine nereparovateľný zásah, ktorému

konštatovaniu nenasvedčujú ani samotné výpovede žalobkyne 1/ ako ani svedka č. 1/, z ktorých je práve naopak preukázané, že rodina obnovila svoj bežný život, aj keď samozrejme spomienky a aj určité obmedzenia zostali. Je síce pravda, že žalobkyňa 1/ má zjazvenia, ktoré ale nie sú v bežne viditeľnej oblasti, ako aj má psychické ochorenie, avšak v súčasnej dobe je nemalá časť pracovne činných ľudí trpiaca rôznymi psychickými ochoreniami, pričom za podpory medikamentózneho liečby pracujú na plný pracovný úväzok. Zároveň žalobkyňa 1/ nepracovala (a ani nepracuje) na pozícii, v ktorej by jej prípadné zjazvenia bránili v ďalšom vykonávaní jej povolania. Navyše podľa názoru súdu všetky obmedzenia, ktoré u žalobkyne 1/ vznikli (vrátane psychického ochorenia) boli odškodnené v časti nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj jej bolo nahradené bolestné. Pri nemajetkovej ujme pre pozostalých súd prirodzene vychádza z iných kritérií, ale pokiaľ bola pozostalej osobe priznaná suma v priemere 18.000,00 eur alebo 10.000,00 eur (bolo porovnávaných viac konaní, ako uvádzal súd), v ktorom prípade je následok už nezvratný, okresný súd preto sumu 8.000,00 eur ako nemajetkovú ujmu žalobkyne 1/ považuje v tomto prípade za primeranú, s prihliadnutím na dobu, intenzitu trvania zásahu, ako aj preukázanú reparáciu života žalobkyne 1/ spočívajúcu v obnovení bežného života a zaradení sa aj do pracovného života. Pokiaľ bolo preukázané, že žalobkyňa 1/ bola plnená náhrada v časti nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 8.208,00 eur, teda nad sumu, ktorú súd považuje za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy, s prihliadnutím na citované uznesenie Ústavného súdu, preto súd v tejto časti žalobu zamietol - výrok č. 6 rozsudku. Čo sa týka nároku na nemajetkovú ujmu maloletej žalobkyne 2/, ktorá bola žiadaná v sume 20.000,00 eur, aj tu súd rovnako konštatuje, že je žiadaná nad rámec priznávaných súm pri fatálnych následkoch dopravnej nehody, ktorou je smrť účastníka dopravnej nehody. Okresný súd sa pri tomto nároku zamerával na dve kritériá, z ktorých vychádzal pri určení výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch a síce intenzita zásahu do osobnostného práva žalobkyne 2/ na zdravie a telesnú integritu dopravnou nehodou spôsobenou žalovaným 1/, jeho následky, citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch, smútku, šoku z dopravnej nehody, ako aj postoj žalovaného 1/. Žalobkyňa 2/ mala v čase dopravnej nehody len 4,5 roka, navštevovala škôlku. Mala výrazné poranenia, za ktoré jej bola ale poskytnutá náhrada bolestného. Dopravná nehoda jej spôsobila obmedzenia v stravovaní, ktoré ale boli tiež len dočasného charakteru, ako aj po určitú dobu nemohla z uvedeného dôvodu chodiť do škôlky. Sám svedok č. 1/ uviedol, že mal. žalobkyňa 1/ následky dopravnej nehody znášala lepšie ako mal. žalobca 3/, pretože je silnejšia osoba, dokonca ona nemusela ani absolvovať odbornú pomoc (č. 1. 589). Svedok č. 1/ uviedol, že s deťmi už absolvujú výlety, aby zabudli, avšak jazvy im to pripomínajú. Z vyššie uvedeného vyplýva, že mal. žalobkyňa 2/ mala obmedzenia len počas krátkeho času spočívajúce v nemožnosti návštevy škôlky pre potrebu špeciálnej stravy, po čase začala jesť znova bežnú stravu, ako aj opäť nastúpila do škôlky. Zostali jej však jazvy, za ktoré sa hanbí, hlavne pri prezliekaní na telesnú výchovu. Súd má preukázané, že žalobkyňa 2/ bolo vyplatené sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 674,88 eura. S prihliadnutím na vek žalobkyne 2/, jej vyššie popisované obmedzenia, ako aj skutočnosť, že mal. žalobkyňa 1/ sa opäť vrátila do školského zariadenia, a aj ako sa vysporiadala s touto situáciou, kedy dopravná nehoda nezanechala stopy ani na jej psychike, súd považuje primeranú nejakú ujmu v sume 600,00 eur. Súd konštatuje, že je ťažké určiť nemajetkovú ujmu pri tak malom dieťati, avšak v tomto prípade je preukázané, že na mal. žalobkyňa 2/ táto nehoda zanechala síce následky, s ktorými sa mal. žalobkyňa 1/ ale už vysporiadala. Najväčším zásahom do telesnej integrity mal. žalobkyne 2/ sú jazvy. Je možné, že práve jazvy môžu byť do budúcnosti určitým limitom pre mal. napr. pri jej budúcom povolaní, avšak súd rozhoduje o nemajetkovej ujme teraz, kedy aj tento zásah do telesnej integrity nie je pre mal. žalobkyňa 2/ limitujúci len minimálne, ktorým zásahom zodpovedá priznaná náhrada sťaženie spoločenského uplatnenia presahujúca nemajetkovú ujmu, ktorá je adekvátne podľa názoru súdu. Z rovnakého dôvodu, ako tomu bolo pri žalobkyňa 1/ súd preto žalobu v tejto časti zamietol, a to výrokom č. 8 rozsudku.

1.10. Odlišná situácia je pri žalobcovi 3/ kde je preukázané, že tomuto nebolo plnené z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia. Tu súd konštatuje, že je jednoznačne preukázané, že dopravná nehoda zasiahla do telesnej integrity a aj duševnej integrity maloletého žalobcu 3/, ktorý mal v čase dopravnej nehody 6 rokov. Následkom dopravnej nehody bolo jeho odlúčenie od rodičov, keď bol v nemocnici, bolesť, ktorú zažil v súvislosti s vykonávanými zdravotnými úkonmi, zmena v rodine v dôsledku následkov na zdravotnom stave jeho matky, ako aj nevyhnutnosť odbornej pomoci, strach z cestovania autom ako aj posunutie školskej dochádzky. Tu súd poukazuje na to, že aj z výpovede svedka č. 1/, čo bolo dňa 21. 05. 2021 vyplýva, že situácia sa v rodine stabilizovala, mal. žalobca 3/ navštevuje školské

zariadenie, rodičia usporiadajú výlety, mal. si už nevyžaduje odbornú pomoc (nie v súvislosti s dopravnou nehodou), teda je jednoznačne preukázané, že rodina sa z uvedeného traumatizujúceho zážitku postupne spamätáva a vracia sa k bežnému životu. Je však ale potrebné súhlasiť aj s tým, že prípadne morálne zadostučinenie by nebolo postačujúce. S prihliadnutím na zásah do života mal. žalobcu 3/, ktorý sa ako dieťa z uvedeného plynutím času postupne spamätáva, zaradil sa do bežného života, súd preto považuje nemajetkovú ujmu v sume 10.000,00 eur za neprimeranú a v tejto časti vyhovel žalobe v sume 1.000,00 eur, ktorú sumu súd považuje za primeranú rozsahu zásahu do života mal. žalobcu 3/. Súd preto zaviazal žalovaného 1/ a 3/ povinnosť úhrady sumy 1.000,00 eur mal. žalobcovi 3/ tak, ako to vyplýva z výroku č. 9. rozsudku.

1.11. Uznesením vyhláseným na pojednávaní konanom dňa 21. 05. 2021 súd pripustil rozšírenie žaloby aj o nárok na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré žalobkyňa 1/ žiadala v sume 4.104,00 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy počítaným odo dňa nasledujúceho po dni, kedy táto zmena žaloby bola doručená poslednému žalovanému až do zaplatenia. Z oznámenia stranám sporu na tomto pojednávaní bolo zistené, že návrh na zmenu žaloby si ako posledný prevzal právny zástupca žalovaného 1/ dňa 05. 08. 2020. Žalovaný 3/ nevykonal dobrovoľne plnenie aj v tomto rozsahu, nakoľko mal za to, že neboli splnené podmienky na navýšenie až v rozsahu požadovaných 50 %. Žalobkyňa 1/ v tomto smere nárok odvodzovala z odborného posudku o invalidite, ktorý bol rovnako doručený až následne, a z ktorého má súd preukázané, že žalobkyňa 1/ bola už aj pred dopravnou nehodou uznaná invalidnou v rozsahu 70 %, pričom s prihliadnutím na ostatné zdravotné postihnutia, ktoré nie sú rozhodujúcim zdravotným postihnutím, ale ktoré svojou podstatou ovplyvňujú funkčný stav organizmu, posudkový lekár navýšil percentuálnu mieru poklesu schopnosti zárobkovej činnosti o 5 % - ostatné prítomné choroby. Súd je toho názoru, že v danom prípade neboli splnené predpoklady na navýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, v ktorom rozsahu sa stotožnil s tvrdením žalovaného 3/. V tomto smere nie je rozhodujúce, že žalobkyňa 1/ bola už uznaná invalidnou dávno pred škodovou udalosťou, keďže trpela ochorením - astma bronchiálne, ťažká perzistentná, a to od svojho detského veku, ale tá skutočnosť, že choroby ktoré mali prispieť k zhoršeniu zdravotného stavu neboli jednoznačne preukázané, že sú to práve tie choroby, ktoré vznikli následkom dopravnej nehody. V tomto smere predložené listinné doklady - lekárska správa a odborný posudok o invalidite, tieto skutočnosti nekonkretizujú, odkazujú len na prítomnosť ostatných chorôb, ktoré však bližšie špecifikované neboli. Pokiaľ nie je preukázané, že k navýšeniu stupňa invalidity došlo výlučne pre choroby súvisiace s dopravnou nehodou, okresný súd preto návrh žalobkyni 1/ aj v tejto časti zamietol. Okresný súd je zároveň toho názoru, že navýšenie invalidity o 5 % nie je takým zákonným dôvodom, pre ktorý by súd mal pristúpiť k priznaniu mimoriadneho sťaženia spoločenského uplatnenia (ak vôbec) ale určite nie v maximálnom rozsahu 50 %. Invalidita je len jedným (nie jediným) predpokladom k priznaniu navýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia, kde sú posudzované aj dôvody hodné osobitného zreteľa. Ako už bolo uvádzané, žalobkyňa 1/ sa vrátila do bežného aj pracovného života, invalidná bola už pred dopravnou nehodou dokonca až v rozsahu 70 %, pričom následné choroby (ale nepreukázané, či boli spôsobené dopravnou nehodou) spôsobili obmedzenie o ďalších 5 %, ktoré navýšenie ale súd nepovažuje za tak obmedzujúce, aby bolo možno v zmysle zákona priznať žalobkyni 1/ zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, navyše ak sa žalobkyňa zaradila aj do pracovného života. Z uvedeného dôvodu súd preto žalobu zamietol aj v tejto časti nároku - výrok č. 7 rozsudku.

1.12. Úspech žalovanej 2/ bol 100 % vo vzťahu k všetkým žalobcom, a to pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie. Žalovaní 1/ a 3/ boli vo vzťahu k žalobkyni 1/ úspešní v rozsahu 98,71 % (žalobkyňa 1/ sa domáhala spolu plnenia v sume 67.490,33 eura a súd jej priznal nárok v sume 868,00 eur). Úspech žalobkyne potom predstavoval 1,29 %, čo je ale úspech nepatrný, preto súd konštatuje plný úspech aj žalovaného 1/ a 3/ voči žalobkyni 1/. Žaloba žalobkyne 2/ bola zamietnutá, čo predstavuje úspech žalovaného 1/ a 3/ aj voči žalobkyni 2/. Žalobcovi 3/ bol priznaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, avšak nie v žiadanom rozsahu. S poukazom na uvedené súd preto žalobcovi 3/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, voči žalovanému 1/ a žalovanému 3/ avšak len z prisúdenej sumy. Súd tak rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, keďže nezistil žiadny dôvod pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania za použitia § 257 CSP - výrok č. 12 rozsudku. Z titulu úspechu priznal všetkým žalovaným nárok na náhradu trov konania každému v rozsahu 100 % voči žalobkyni 1/. V konaní bola neúspešná aj žalobkyňa 2/, ktorá je ale maloletá, a za ktorú žalobu podali jej rodičia. Súd preto o nároku na náhradu trov konania voči neúspešnej žalobkyni 2/ rozhodol podľa § 257 CSP. Ustanovenie § 257 CSP

predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1). Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, teda nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, ktorými sú dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Čo sú to dôvody hodné osobitného zreteľa, ako aj výnimočné okolnosti, to zákon bližšie nešpecifikuje. Existuje k tomu však už ustálená judikatúra (napr. UZN NS SR sp. zn. 2MCdo/17/2009, 5Cdo/67/2010 alebo 3MCdo/46/2012). K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú, a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Avšak nejedná sa o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 292/07, alebo I. ÚS 303/12). Musí sa jednať o prvok individualizácie (nález ÚS ČR, II. ÚS 727/2000), a to hlavne z dôvodu negatívneho dopadu tohto ustanovenia na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Okrem uvedeného pri dôvodoch hodných osobitného zreteľa súd prihliada aj na majetkové, sociálne, osobné, zárobné a iné pomery všetkých strán sporu (teda nielen tej strany, ktorú by podľa všeobecných ustanovení zaťažovala povinnosť nahradit' trovy konania, ale aj tej strany, ktorej majetková sféra by bola výnimočným nepriznaním náhrady trov konania dotknutá). Súd si zároveň všima aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní. Aplikácia citovaného ustanovenia o nepriznaní náhrady trov konania sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči stranám sporu a nesmie odporovať dobrým mravom (uznesenie Ústavného súdu SR zo 6. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 113/2019). Zároveň toto ustanovenie nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Podľa názoru súdu v danom prípade je možno aplikovať vo vzťahu k trovám mal. žalobkyne 2/ práve ustanovenie § 257 CSP, pretože v konaní nastala špecifická procesná situácia, kde nárok žalobkyne 2/ je samostatným nárokom, pričom žalobkyňa 2/ ale nemohla ovplyvniť vyvolanie tohto sporu. Navyše z obsahu spisu vyplýva, že žalovaní sa v prevažnej miere vyjadrovali predovšetkým k nárokom žalobkyne 1/ (žalovaná 2/ poukazovala na nedostatok svojej pasívnej legitimácie). O výške náhrady trov konania preto súd vo vzťahu k mal. žalobkyni 2/ rozhodol tak, že tieto žalovaným voči žalobkyni 2/ nepriznal. S prihliadnutím na uvedenú procesnú situáciu súd považuje takéto rozhodnutie za spravodlivé. Podľa názoru súdu takýmto rozhodnutím nedôjde do vážneho zásahu do majetkovej sféry žalovaných, ktorým je navyše priznaná náhrada trov konania v celom rozsahu vo vzťahu k žalobkyni 1/.

1.13. Žalovaní na pojednávaní konanom dňa 04. 10. 2021 navrhli rozhodnúť o separátnych trovách konania vo vzťahu k všetkým žalobcom z dôvodu, že právny zástupca žalobcov mal zaviniť odročenie tohto pojednávania. Z obsahu zápisnice je zrejmé, že právny zástupca žalobcov požiadal o odročenie pojednávania, aby sa mohol vyjadriť k vyjadreniam právnych zástupcov k predloženému posudku č. 5/2021, keďže tieto vyjadrenia mu boli doručené až priamo na pojednávaní. Právni zástupcovia ale konštatovali, že ich zasielali protistrane aj e-mailom avšak len v piatok s tým, že súd pojednával v pondelok. Súd pristúpil k odročeniu pojednávania, keďže preukázateľne tieto vyjadrenia boli doručené právnomu zástupcovi žalobcov až na pojednávaní, ktorý sa k nim chcel kvalifikovane vyjadriť - hlavne k vyjadreniu právneho zástupcu žalobcu 1/. Súd sa preto nestotožnil s názorom právnych zástupcov žalovaných, že uvedené trovy daného konania by mali zapríčiniť žalobcovia, (ak tak len žalobkyňa 1/, pretože jej právny zástupca sa chcel vyjadriť k vyjadreniam týkajúcich sa výlučne jej nároku /náhrada na strate na zárobku/). Keďže v konečnom dôsledku boli žalovaní úspešní v celom rozsahu vo vzťahu k žalobkyni 1/, súd preto považoval za nadbytočné rozhodovať o separátnych trovách súvisiacich s pojednávaním konaným dňa 04. 10. 2021, pretože žalovaným bol priznaný nárok aj na tieto trovy konania a to v rozsahu 100 % voči žalobkyni 1/.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“), na odvolanie žalobcov, rozsudkom z 29. novembra 2023 sp. zn. 11Co/22/2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v znení doplnacieho rozsudku vo výrokoch I., IV., V., VI., VII., VIII., X. a XIII.

2.1. Odvolací súd skonštatoval, že predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo teda posúdiť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacim rozsudkom v napadnutých výrokoch (t. j. v I., IV., V., VI., VII., VIII., X. a v XIII. výroku) so zameraním na odvolacie dôvody uplatnené žalobcami v 1. až 3. rade) v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP, ktorí zhodne tvrdili, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V ostatných výrokoch (t. j. v II., III., IX., XI., XII. a v XIV. výroku) nadobudol rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacim rozsudkom právoplatnosť, nakoľko odvolanie proti nim nebolo podané ani jednou zo strán sporu. V predmetnom spore zodpovednosť žalovaného v 1. rade ako vodiča za škodu spôsobenú motorovým vozidlom, ktoré v čase spôsobenia škody riadil, má charakter zodpovednosti za zavinené spôsobenie škody (ust. § 420 Občianskeho zákonníka), preto podmienkou zodpovednosti vodiča za škodu je okrem zavinenia i protiprávne konanie vodiča a príčinná súvislosť medzi týmto konaním a vzniknutou škodou, konkrétne porušenie pravidiel cestnej premávky. Táto skutočnosť je daná výsledkom trestného konania, ktorým je v danom prípade trestný rozkaz vydaný Okresným súdom Levice pod č. k. 3T/18/2017-325 zo dňa 28. 04. 2017, a ktorým bol žalovaný v 1. rade právoplatne odsúdený za prečin ublíženia na zdraví podľa ust. § 157 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona v znení neskorších predpisov na trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov s podmieneným odkladom a so skúšobnou dobou v trvaní 24 mesiacov. Zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 36 mesiacov. Poškodené, t. j. žalobkyňa v 1. rade a mal. žalobkyňa v 2. rade boli odkázané s nárokom na náhradu škody na civilný proces. Uvedené nebolo v konaní sporné. Žalobkyňa v 1. rade, mal. žalobkyňa v 2. rade a mal. žalobca v 3. rade, (ktorý bol taktiež účastníkom dopravnej nehody ako spolujazdec, čo nebolo sporné a čo vyplýva i z listiny „Relácia dopravnej polície PZ o priebehu dopravnej nehody“ zo dňa 29. 12. 2017) si uplatnili nároky na náhradu škody, ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy i proti žalovanej v 2. rade, tvrdiac, že sa jedná o prevádzateľa (majiteľku) motorového vozidla, ktorého vodič (žalovaný v 1. rade) spôsobil dňa 04. 06. 2016 dopravnú nehodu, pri ktorej všetci žalobcovia utrpeli zranenia. Zodpovednosť žalovanej v 2. rade by bola daná podľa ust. § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by bola prevádzateľom predmetného motorového vozidla (v zmysle ust. § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka), resp. vlastníkom, držiteľom alebo prevádzkovateľom motorového vozidla (v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) v čase dopravnej nehody. V ďalšom texte sa bude používať termín „prevádzkovateľ“ vozidla, ktorý Občiansky zákonník legálne nedefinuje a používa jazykovo sporný termín „prevádzateľ“ vozidla v zmysle subjektu, ktorý danú prevádzku vykonáva, uskutočňuje a realizuje (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, 1526 s.). Žalovaná v 2. rade už vo vyjadrení k žalobe namietala svoju pasívnu legitímáciu v konaní a poukazovala na to, že predmetné motorové vozidlo predala žalovanému v 1. rade na základe kúpnej zmluvy zo dňa 29. 05. 2016, a teda nemôže niesť zodpovednosť za následky dopravnej nehody. Na preukázanie svojho tvrdenia predložila listinu označenú ako kúpna zmluva, v ktorej je uvedené, že žalovaná v 2. rade (označená menom, priezviskom, dátumom narodenia a bydliskom) predá svoje motorové vozidlo (označené typom, farbou, evidenčným číslom a VIN číslom) žalovanému v 1. rade (označenému menom, priezviskom, dátumom narodenia a bydliskom) za cenu 5.500,00 eur. Žalobcovia však aj naďalej po predložení tejto zmluvy zotrvali na tom, že žalovaná v 2. rade je pasívne legitimovaná v predmetnom konaní o náhradu škody, ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, pričom poukazovali na nejednoznačný text samotnej zmluvy ako i tú skutočnosť, že žalovaná v 2. rade bola i po tvrdenom uzavretí zmluvy vedená v príslušnej policajnej evidencii ako vlastníčka, držiteľka vozidla, resp. jeho prevádzkovateľka. Za účelom zistenia okolností uzavretia kúpnej zmluvy medzi žalovaným v 1. rade a žalovanou v 2. rade, ako i okolností odovzdania vozidla súd prvej inštancie vypočul žalovaného v 1. rade, svedka (syna žalovaného v 1. rade) a oboznámil sa s obsahom čestného prehlásenia žalovanej v 2. rade ako i jej syna zo dňa 28. 06. 2021. Z takto vykonaného dokazovania súd prvej inštancie vyvodil podľa názoru odvolacieho súdu správny právny záver spočívajúci v tom, že v čase dopravnej nehody, t. j. 04. 06. 2016 bol žalovaný v 1. rade vlastníkom, držiteľom a teda aj prevádzkovateľom motorového vozidla, ktoré nadobudol dňa 29. 05. 2016 na základe kúpnej zmluvy uzavretej v ten istý deň a pasívna vecná legitímácia žalovanej v 2. rade v predmetnej veci nie je daná, preto súd prvej inštancie správne žalobu žalobcov vo vzťahu k tejto žalovanej zamietol (I.

výrok rozsudku). Žalobcovia tento výrok napadli odvolaním, v ktorom uzavretie kúpnej zmluvy ani okolnosti odovzdania vozidla a príslušných dokladov medzi účastníkmi zmluvy žiadnym spôsobom nespochybnili. Ich odvolacie dôvody spočívali v tom, že záver súdu o absencii pasívnej vecnej legitimácie žalovanej v 2. rade nevyplyva z vykonaného dokazovania a v deň dopravnej nehody bola táto žalovaná stále vedená ako vlastníčka vozidla, čo znamená, že nedošlo k tzv. prepisu vozidla na nového vlastníka. Boli toho názoru, že objektívna zodpovednosť žalovanej v 2. rade ako vlastníčky vozidla zakladá jej pasívnu vecnú legitimáciu v konaní. K týmto odvolacím dôvodom, ktorými bol odvolací súd viazaný, je potrebné uviesť, že evidencia motorových vozidiel má evidenčný, informačný charakter a neosvedčuje, že údaje v nej uvedené sú správne, pretože nadobudnutie vlastníckeho práva k motorovému vozidlu nie je podmienené zápisom do evidencie vozidiel, ale prechádza na nadobúdateľa (kupujúceho) už uzavretím kúpnej zmluvy a prevzatím vozidla (ust. § 133 ods. 1 Občianskeho zákonníka), pokiaľ nebolo právnym predpisom ustanovené inak (v predmetnej veci nebolo) alebo účastníkmi zmluvy dohodnuté inak (v predmetnej veci nebola dohodnutá ani výhrada vlastníctva v zmysle ust. § 601 Občianskeho zákonníka). Ak je niekto označený v evidencii vozidiel ako vlastník, resp. držiteľ vozidla, neznamená to, že je aj prevádzkovateľom motorového vozidla, a že je u neho daná objektívna zodpovednosť za škodu podľa ust. § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka. Je vždy na zodpovednosti poškodeného, aby si overil všetky skutočnosti potrebné na uplatnenie svojho práva. V súvislosti s touto námietkou odvolací súd ďalej a na doplnenie argumentácie súdu prvej inštancie uvádza, že vlastníkom hnutelnej veci je osoba, ktorá je ako vlastník evidovaná v zákonom stanovenom registri alebo osoba, ktorá vie hodnoverným spôsobom vlastníctvo preukázať. Vlastníkom motorového vozidla je osoba zapísaná v osvedčení o evidencii časť I (tzv. malý technický preukaz) alebo časť II (tzv. veľký technický preukaz) alebo osoba, ktorá hodnovernými dokladmi preukáže spôsob nadobudnutia vlastníctva vozidla. S poukazom napr. na ust. § 118 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj zákon č. 8/2009 Z. z.) odvolací súd dáva do pozornosti, že zákonodarcia predpokladá, že osoba uvedená v osvedčení o evidencii časť I alebo časť II nemusí byť vlastníkom motorového vozidla, teda predpokladá aj taký právny stav, kedy vlastníkom je iná osoba ako zapísaná v osvedčení. Toto vyplýva priamo z dikcie zákona, keď o vykonanie zmeny v evidencii požiada vlastník vozidla zapísaný v osvedčení o evidencii časť I alebo časť II alebo vlastník vozidla, ktorý hodnovernými dokladmi preukáže spôsob nadobudnutia vozidla a plnenie s tým súvisiacich povinností. Vyššie uvedený zákon neobsahuje žiadne ustanovenie, z ktorého by sa dalo dedukovať, že vykonanie zmien v evidencii vozidiel je podmienkou vzniku, zmeny alebo zániku vlastníckych alebo obdobných (odvođených) práv k motorovému vozidlu. Evidencia vozidiel v zmysle zákona č. 8/2009 Z. z. je informačný systém Policajného zboru SR podľa osobitného predpisu, ktorý sa vedie okrem iného i na účely získavania informácií o vlastníkoch vozidiel, resp. držiteľoch vozidiel. Zápisy vykonané orgánom Policajného zboru SR sú zápisy s deklaratórnym účinkom, teda len potvrdzujú právny stav, ktorý už vznikol skôr. Vo vzťahu k posudzovanému prípadu to znamená, že pokiaľ bola dňa 29. 05. 2016 uzavretá kúpna zmluva, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k motorovému vozidlu, kupujúci (žalovaný v 1. rade) nadobudol vlastníctvo prevzatím veci, pretože právnym predpisom nebolo ustanovené inak a ani účastníkmi kúpnej zmluvy nebolo dohodnuté inak (ust. § 133 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Evidenčný úkon zápisu vlastníka vozidla vykonaný orgánom Policajného zboru SR nemá konštitutívne účinky. Naviac je potrebné uviesť, že na oznamovanie zmeny vlastníckeho práva k vozidlu sú v zákone č. 8/2009 Z. z. stanovené lehoty a tieto lehoty ku dňu 04. 06. 2016, kedy sa dopravná nehoda stala, neboli prekročené. Z vyššie uvedeného potom jednoznačne vyplýva, že nemôže byť daná objektívna zodpovednosť žalovanej v 2. rade za následky dopravnej nehody, ktorú zavinil žalovaný v 1. rade dňa 04. 06. 2016, nakoľko podľa vykonaného dokazovania bol v tomto čase vlastníkom, držiteľom, a teda aj prevádzkovateľom predmetného motorového vozidla, ktoré aj v čase nehody sám riadil a žalovaná v 2. rade nemala k vozidlu žiadny taký vzťah, z ktorého by bolo možné vyvodit' jej zodpovednosť za následky dopravnej nehody, ktoré si žalobcovia v 1. až 3. rade vo vzťahu k nej uplatnili, čo správne konštatoval i súd prvej inštancie. Zamietnutie žaloby žalobcov v 1. až 3. rade vo vzťahu k žalovanej v 2. rade potom bolo i podľa názoru odvolacieho súdu dôvodné, nakoľko nebola preukázaná jej pasívna legitimácia a táto žalovaná nebola v čase dopravnej nehody vlastníkom, držiteľom a ani prevádzkovateľom vozidla, (s ktorým žalovaný v 1. rade spôsobil dopravnú nehodu), preto nemohla byť nositeľom hmotno-právnych povinností, o ktoré v predmetnom konaní išlo.

2.2. K odvolaniu proti IV. výroku, ktorým súd zamietol žalobu žalobkyne v 1. rade v časti nároku na preplatenie účelných nákladov spojených s liečením v sume 44,33 eura odvolací súd konštatuje, že i keď žalobkyňa v podanom odvolaní napadla aj tento výrok a žiadala ho zrušiť, neuviedla k nemu žiadne konkrétne odvolacie dôvody, ktorými by sa odvolací súd mohol zaoberať. Poukazovanie na odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP, teda že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia je všeobecné a z takto formulovaných dôvodov nie je možné zistiť, v čom spočívali nesprávne skutkové zistenia súdu, resp. v čom spočíva nesprávne právne posúdenie. Po oboznámení sa s predloženým súdnym spisom však aj odvolací súd dospel k záveru, že tento uplatnený nárok (spočívajúci v uplatnení si cestovného na lekárske vyšetrenia, resp. návšteva v nemocnici, parkovné) nebolo možné žalobkyňi priznať, nakoľko k nemu nepredložila žiadne doklady preukazujúce vynaloženie týchto nákladov. Na skutočnosť nepredloženia potrebných dokladov poukazovali i právni zástupcovia žalovaných vo svojich vyjadreniach, (ktoré boli zasielané právnomu zástupcovi žalobcov) a taktiež súd na pojednávaní dňa 19. 08. 2022 zisťoval, akými dokladmi žalobkyňa v 1. rade preukazuje vynaloženie týchto nákladov. Právny zástupca žalobcov uviedol, že príslušné listinné doklady mali byť súdu predložené, čo ale nezodpovedá situácii v súdnom spise, kde sa tieto doklady nenachádzajú. Odvolací súd nespochybňuje, že pokiaľ žalobkyňa v 1. rade absolvovala vyšetrenia v ňou uvádzaných dňoch, vznikli jej náklady na cestovné, resp. aj parkovné, tieto však súdu napriek jej tvrdeniam nepreukázala a nepredložila doklady, (čo konštatoval aj súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku na základe toho, že opakovane preveril došlú súdnu poštu v dňoch, kedy žalobkyňa tvrdila, že tieto doklady predložila, resp. súdu zaslala), ani správy z lekárskeho vyšetrení v dňoch, ktoré uviedla v žalobe, (okrem lekárskej prepúšťacej správy z hospitalizácie v trvaní od 18. 01. 2017 do 26. 01. 2017 a vyšetrenia zo dňa 24. 11. 2016). V zmysle ust. § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa pri škode na zdraví uhrádzajú aj účelné náklady spojené s liečením. Musí ísť teda o náklady, ktoré boli vynaložené v súvislosti s liečením poškodeného a medzi nákladmi a liečbou (alebo aspoň s udrzaním existujúceho stavu zdravia) je príčinná súvislosť. Predpokladom úspešného uplatnenia tohto nároku je v prvom rade preukázanie úhrady za náklady skutočne vynaložené na liečenie a zároveň preukázanie, že išlo o účelne vynaložené náklady, teda že ich vynaloženie bolo nutné vzhľadom na zdravotný stav poškodeného, pričom prispeli k obnoveniu alebo zlepšeniu jeho zdravotného stavu. Medzi účelné náklady spojené s liečením patria podľa odvolacieho súdu napr. i cestovné náklady spojené s účelnou návštevou zdravotníckych zariadení, ale existenciu týchto nákladov treba preukázať, čo žalobkyňa v 1. rade neurobila. V prípade, ak žalobkyňa v 1. rade vynakladala cestovné výdavky v podobe nákupu pohonných hmôt na individuálnu prepravu seba alebo mal. žalobcov v 1. a 2. rade, tieto výdavky bolo potrebné špecifikovať, predložiť príslušné doklady, označiť motorové vozidlo, s ktorým bola cesta vykonaná, označiť jeho vlastníka (držiteľa) spolu s prehľadom jednotlivých ciest a absolvovanej liečby. V predmetnej veci žalobkyňa takto nepostupovala, a preto jej nebolo možné náhradu cestovných výdavkov (ako účelne vynaložených nákladov spojených s liečením) priznať, čo správne konštatoval i súd prvej inštancie. Právny zástupca žalobcov v replike zo dňa 27. 08. 2018 uviedol, že doklady súvisiace s nárokom na náhradu nákladov spojených s liečením žalobkyňa v 1. rade súdu predložila a z dôvodu právnej istoty ich predkladá znovu (parkovací lístok, veľký technický preukaz, záznam jázdy). Napriek tomuto tvrdeniu sa však uvedené doklady v súdnom spise nenachádzajú a nebol produkovaný ani žiadny dôkaz o ich predložení. Proti výroku o zamietnutí nároku na preplatenie účelne vynaložených nákladov spojených s liečením (IV. výrok) žalobkyňa neuviedla žiadne odvolacie dôvody, a teda žiadnym relevantným spôsobom nespochybnila správnosť tohto výroku, v dôsledku čoho musel odvolací súd jej odvolanie proti tomuto výroku posúdiť ako nedôvodné.

2.3. Súd prvej inštancie V. výrokom napadnutého rozsudku zamietol uplatnený nárok žalobkyne v 1. rade na náhradu straty na zárobku v sume 18.700 eur (počas pracovnej neschopnosti od 04. 06. 2016 do 25. 04. 2017 a od 12. 05. 2017 do 20. 11. 2017) a v sume 3.500 eur (po skončení pracovnej neschopnosti až ku dňu podania predmetnej žaloby na súd, čo bolo 04. 06. 2018). Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobkyňa dňa 09. 05. 2016, t. j. krátko pred dopravnou nehodou ukončila pracovný pomer a od 10. 05. 2016 si rozšírila živnostenské oprávnenie. Od skončenia pracovného pomeru až do 04. 06. 2016, kedy sa stala dopravná nehoda, nemala žalobkyňa v 1. rade podľa svojho tvrdenia žiadny príjem ani z pracovného pomeru, ani z výkonu podnikateľskej činnosti (čo konštatuje aj v odvolaní) a od vzniku pracovnej neschopnosti, resp. počas jej

trvania jej nebolo vyplácané ani nemocenské, čo vyplýva z potvrdenia Sociálnej poisťovne zo dňa 07. 09. 2017, podľa ktorého bola žalobkyňa v 1. rade nemocensky poistená od 02. 05. 2012 do 09. 05. 2016. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka L. zo dňa 07. 06. 2017 bola žalobkyni v 1. rade priznaná dávka v nezamestnanosti od 26. 04. 2017, nakoľko týmto dňom bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie, dňa 11. 05. 2017 si uplatnila nárok na dávku v nezamestnanosti a splnila podmienky nároku na túto dávku. Z ust. § 445 Občianskeho zákonníka vyplýva, že predpokladom náhrady straty na zárobku je, že skutočne došlo k tejto strate. V súvislosti s vplyvom poškodenia zdravia sa v rámci náhrady za stratu na zárobku odškodňuje zníženie zárobku. Za stratu na zárobku treba považovať rozdiel medzi príjmami, ktoré poškodený dosahoval pred poškodením a príjmami, ktoré má alebo môže dosahovať po poškodení zdravia. Zárobkom poškodeného, ktorý nie je zamestnancom, ale na svoje živobytie si zarába vlastnou podnikateľskou činnosťou, sú jeho príjmy z podnikania, spravidla také príjmy a v takej výške, ako uvádza vo svojom daňovom priznaní. Občiansky zákonník však vo vyššie uvedenom ust. § 445 neustanovuje, čo sa poškodenému uhradzuje z titulu straty zárobku. Vyplýva to až z ďalších dvoch ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú, čo tvorí stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti, t. j. počas obdobia, po ktoré poškodený poberá nemocenské podľa predpisov o nemocenskom poistení (ust. § 446 Občianskeho zákonníka) a čo tvorí stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, t. j. aj počas obdobia, po ktoré poškodený poberá invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok, priznané podľa predpisov o sociálnom zabezpečení (ust. § 447 Občianskeho zákonníka). Z ust. § 446 a § 447 Občianskeho zákonníka teda vyplýva, že poškodený nemá voči škodcovi nárok na úhradu celej straty zárobku, ale má nárok iba na tú časť straty na zárobku, ktorá nie je pokrytá dávkami nemocenského poistenia alebo sociálneho zabezpečenia. V danej veci bola žalobkyňa v 1. rade oprávnená vykonávať podnikateľskú činnosť od 01. 01. 2009 na základe živnostenského oprávnenia, pričom do 09. 05. 2016 bola súčasne i v pracovnom pomere a od 10. 05. 2016 si rozšírila živnostenské oprávnenie. Tvrdila, že v čase trvania pracovného pomeru nevykonávala podnikateľskú činnosť a nevykonávala ju ani po skončení pracovného pomeru (t. j. od 10. 05. 2016), len sa pripravovala na jej výkon. Uvedené znamená, že v čase, kedy došlo k dopravnej nehode a poškodeniu zdravia žalobkyne v 1. rade, táto nemala príjem z pracovného pomeru, ani príjem z vykonávania podnikateľskej činnosti (ten podľa jej tvrdenia nemala ani pred dopravnou nehodou), ale poberala invalidný dôchodok, ktorý jej bol priznaný už v predchádzajúcom období, nakoľko od 08. 10. 2008 bola uznaná za invalidnú s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 70 %. Skutočnosť, že žalobkyňa v 1. rade nebola v čase dopravnej nehody v pracovnom pomere a nemala zárobok alebo iný príjem zárobok nahrádzajúci, sama osebe nevyučovala vznik jej nároku na náhradu straty na zárobku počas a po skončení pracovnej neschopnosti. Preto súd prvej inštancie správne konštatoval, že dôvodom zamietnutia uplatneného nároku na náhradu straty na zárobku počas trvania pracovnej neschopnosti a nároku na náhradu straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti nebola skutočnosť, že žalobkyňa v 1. rade nedosahovala príjem z pracovného pomeru, resp. príjem z podnikania, pretože v takomto prípade bolo potrebné vychádzať z jej predpokladaného (pravdepodobného) príjmu. Dôkazné bremeno preukázania predpokladaného príjmu však bolo na žalobkyni, ktorá toto dôkazné bremeno ani podľa názoru odvolacieho súdu neuniesla. Za predpokladaný príjem žalobkyne v 1. rade v čase dopravnej nehody nemožno považovať jej príjem, ktorý dosahovala ako zamestnankyňa v čase trvania pracovného pomeru (t. j. do 09. 05. 2016), nakoľko v čase dopravnej nehody a poškodenia zdravia už tento pracovný pomer neexistoval a žalobkyňa nebola zamestnankyňou. Žalobkyňa v 1. rade vychádzala pri výpočte uplatneného nároku na náhradu straty na zárobku počas trvania pracovnej neschopnosti a po jej skončení zo mzdových listov u svojho predchádzajúceho zamestnávateľa, teda vychádzala zo svojho príjmu, aký dosahovala v predchádzajúcom zamestnaní. Ani podľa názoru odvolacieho súdu nemožno vychádzať z týchto dokladov, pretože žalobkyňa v 1. rade takýto príjem v čase, kedy sa stala dopravná nehoda nedosahovala, ale nepreukázala ani žiadny, resp. ani predpokladaný príjem z podnikateľskej činnosti. Žalobkyňa v 1. rade však od 08. 10. 2008 poberala invalidný dôchodok, pretože bola uznaná za invalidnú od 08. 10. 2008 s mierou poklesu vykonávať zárobkovú činnosť na 70 %. V súvislosti s jej tvrdením v odvolaní, že iné vyčíslenie straty na zárobku ako to, ktoré predložila, a ktoré vychádzalo z jej predchádzajúcich príjmov v podstate ani neprichádzalo do úvahy odvolací súd uvádza, že žalobkyňa v 1. rade v konaní netvrdila žiadne skutočnosti, ktoré by preukazovali, že na jej strane existovali objektívne prekážky, ktoré jej bránili, aby s podnikaním začala už v čase, keď jej vzniklo živnostenské oprávnenie, resp. v čase, keď si živnostenské oprávnenie rozšírila.

V žalobe tvrdila, že v dôsledku zranení pri dopravnej nehode nemohla vykonávať podnikateľskú činnosť, v dôsledku čoho mala stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti a po jej skončení vo vyššie uvádzaných sumách. Doklady k strate na zárobku/ušlému zisku však neboli prílohou k žalobe, napriek tomu, že sú označené ako dôkaz a neboli predložené ani na základe výzvy súdu zo dňa 06. 06. 2018, ani ako príloha repliky žalobcov zo dňa 27. 08. 2018 (napriek tvrdeniu v replike, že doklady k preukázaniu výšky straty na zárobku sú predkladané ako príloha), ale ani na základe žiadosti súdu zo dňa 11. 04. 2019. Irelevantné však bolo predloženie ročného zúčtovania preddavkov na daň z príjmov fyzickej osoby zo závislej činnosti za zdaňovacie obdobie roku 2015 s dátumom vypracovania 22. 03. 2016. Na pojednávaní konanom dňa 21. 05. 2021 právny zástupca žalobcov v 1. až 3. rade uviedol, že sumu 18.700 eur a 3.500 eur žiada žalobkyňa v 1. rade ako ušlý zisk a stratu na zárobku, že vzhľadom na súdom vyslovený predbežný právny názor doplnia odborné vyjadrenie, resp. znalecký posudok na preukázanie opodstatnenosti nároku v uvedených sumách, a že pri podaní žaloby vychádzali z príjmov žalobkyne v 1. rade, ktoré dosahovala ako zamestnankyňa, pretože krátko po skončení pracovného pomeru došlo k nehode a i keď mala pouzatvárané zmluvy, k ich naplneniu práve pre nehodu nedošlo. Žalobkyňa v 1. rade na tomto pojednávaní uviedla, že od roku 2009 jej účtovníctvo zabezpečovala účtovníčka, ale od skončenia pracovného pomeru až do škodovej udalosti ešte nemala vybratú účtovníčku a nemala ani žiadny príjem. Následne právny zástupca žalobcov v 1. až 3. rade oznámil, že žalobkyňa v 1. rade požiadala o vypracovanie súkromného znaleckého posudku za účelom vyčíslenia straty na zárobku vzniknutej z dôvodu poškodenia jej zdravia. Znalecký posudok č. 5/2021 vo veci vyčíslenia straty na zárobku bol súdu predložený dňa 22. 09. 2021 a podkladom na jeho vypracovanie boli mzdové listy žalobkyne za obdobie rokov 2014, 2015 a 2016, teda v období, keď bola v pracovnom pomere. Aj z vyjadrenia právneho zástupcu žalobcov v 1. až 3. rade zo dňa 18. 10. 2021 je nepochybné, že žalobkyňa si uplatňuje náhradu za stratu na zárobku v období, keď už nebola v pracovnom pomere a nemala zárobok z pracovného pomeru s tým, že sa nemohla domáhať náhrady ušlého zisku, lebo k poškodeniu zdravia žalobkyne došlo v období, keď ešte nestihla rozbehnúť svoje podnikanie a začať dosahovať aspoň nejaký zisk. Takýto podrobný opis skutkových zistení odvolací súd uviedol z dôvodu poukazania na rozporné tvrdenia žalobkyne v 1. rade, resp. jej právneho zástupcu o existencii, resp. neexistencii (tvrdenie v odvolaní) zmlúv uzavretých žalobkyňou s jej obchodnými partnermi. Ako už odvolací súd uviedol vyššie, dôvodom nepriznania nároku na náhradu straty na zárobku počas trvania pracovnej neschopnosti ako i po jej skončení nebola skutočnosť, že žalobkyňa nemala skutočný príjem z pracovného pomeru, resp. z podnikania v čase, keď došlo k poškodeniu jej zdravia, kedy bolo potrebné vychádzať z predpokladaného (pravdepodobného) príjmu, pričom dôkazné bremeno na jeho preukázanie nepochybne zaťažovalo práve žalobkyňu. Odvolací súd je rovnako ako súd prvej inštancie toho názoru, že predpokladaný príjem mohla žalobkyňa preukázať práve predložením zmlúv, ktoré mala mať uzavreté, avšak ich uzavretie sama poprela v podanom odvolaní. Taktiež bolo možné predpokladaný príjem preukázať predložením daňových priznaní, resp. iných relevantných účtovných dokladov s poukazom na to, že žalobkyňa podľa vlastného tvrdenia mala (popri existencii pracovného pomeru) ako samostatne zárobkovo činná osoba účtovníčku, ktorá jej viedla účtovníctvo. Súd prvej inštancie taktiež správne ustálil, že žalobkyňou v 1. rade uplatňovaný nárok na stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti a po jej skončení nie je nárokom na ušlý zisk. Napriek tomu žalobkyňa v 1. rade v odvolaní tvrdila, že súd ju dostal do situácie, kedy pri vyčíslení straty na zárobku nemohla vychádzať zo svojich predchádzajúcich príjmov v zamestnaní, ale nemala možnosť preukázať ani výšku ušlého zisku prostredníctvom zmlúv a dohôd s budúcimi klientami, nakoľko tieto nemala uzavreté (na pojednávaní dňa 21. 05. 2021 bolo tvrdené, že zmluvy mala uzavreté). Ušlý zisk z podnikania by mohol byť nahraditeľný len vtedy, ak by žalobkyňa v 1. rade mala určité konkrétne obchodné príležitosti, obchodné vzťahy alebo konkrétnych odberateľov, s ktorými mala uzavreté určité obchody, alebo s ktorými mala reálnu a bezprostrednú možnosť určité obchody uzavrieť, no neuzavrela ich práve v dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej došlo k poškodeniu jej zdravia. Z vykonaného dokazovania v predmetnom spore nevyplynuli žiadne také konkrétne skutočnosti, ktoré by umožňovali prijať záver o tom, že žalobkyňa v 1. rade ušlí určité konkrétne obchody z konkrétneho dôvodu poškodenia jej zdravia. Na základe uvedeného tak nebolo možné dospieť k záveru, že žalobkyňa v 1. rade v dôsledku poškodenia zdravia ušiel zisk z podnikania. Zo zisteného skutkového stavu nevyplyva, aké konkrétne obchody nemohla žalobkyňa zrealizovať práve z dôvodu poškodenia svojho zdravia pri dopravnej nehode zavinennej žalovaným v 1. rade. S poukazom na vyššie uvedené potom odvolací súd nepovažoval za dôvodné odvolanie žalobkyne

v 1. rade ani proti V. výroku rozsudku súdu prvej inštancie.

2.4. Ďalšími výrokmi rozsudku, ktoré boli napadnuté odvolaním, súd prvej inštancie zamietol uplatnený nárok žalobkyne v 1. rade na nemajetkovú ujmu v sume 40.000 eur (VI. výrok) a nárok mal. žalobkyne v 2. rade na nemajetkovú ujmu v sume 20.000 eur (VIII. výrok). Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku (v časti 58.1. až 58.14.) vysvetlil, prečo im uplatnený nárok nepriznal a podrobne reagoval na ich tvrdenia v žalobe, ktorými odôvodňovali svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, samozrejme každá z iného dôvodu. S poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR v konaní pod sp. zn. I. ÚS 426/2014 konštatoval, že pri konkurencii nárokov z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia podľa ust. § 444 Občianskeho zákonníka a nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 tohto zákona si fyzické osoby nemôžu tieto nároky duplicitne uplatňovať na základe rovnakých skutkových tvrdení, ako tomu bolo v prípade tohto konania. Na doplnenie argumentácie súdu prvej inštancie a s poukazom na dôvody odvolania žalobkyní proti zamietnutiu nároku na nemajetkovú ujmu, (ktorými bol odvolací súd viazaný) považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že treba dôsledne rozlišovať medzi inštitútmi bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia a náhrady nemajetkovej ujmy. V prípade žalobkyne v 1. rade a mal. žalobkyne v 2. rade (rovnako ako i v prípade mal. žalobcu v 3. rade, ktorému súd prvej inštancie priznal nemajetkovú ujmu v sume 1.000 eur) ide priamo o poškodené osoby, ktoré utrpeli poškodenie zdravia pri dopravnej nehode a takýmto osobám môže pri splnení zákonom stanovených podmienok vzniknúť popri nároku na bolestné a nároku na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia, aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a tento si v predmetnej veci aj uplatnili v zmysle ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podmienkou priznania materiálnej satisfakcie vo forme nemajetkovej ujmy v zmysle vyššie uvedeného zákonného ustanovenia je, že nepostačuje primerané zadosťučinenie v zmysle ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. V podanom odvolaní žalobkyňa v 1. rade a mal. žalobkyňa v 2. rade poukazovali na rozsudok Najvyššieho súdu SR v konaní pod sp. zn. 7Cdo/65/2013 zo dňa 28. 05. 2014, v ktorom je okrem iného uvedené, že „Nemajetkovou ujmu v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 O.z. je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti. Takáto ujma sa teda bezprostredne nepremiata do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Treba ju preto dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy, vrátane ujmy na zdraví s majetkovými dôsledkami (pozri § 16 O.z.) a inej nemajetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby, za ktorú sa náhrada poskytuje podľa iných predpisov (pozri § 444 O.z.).“ Z uvedeného potom podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že žiadne iné prejavy zásahov do práva na ochranu osobnosti nemožno považovať za dôvod na odškodnenie v zmysle ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda za dôvod na poskytnutie nemajetkovej ujmy. Na účely odškodnenia podľa tohto ustanovenia potom nemožno vziať do úvahy zásahy do fyzickej sféry fyzickej osoby (fyzická ujma), pretože na ich odškodnenie slúži náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia. Žalobkyňa v 1. rade odôvodnila svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka okrem iného tým, že následkom nehody nemohla pomôcť pri nehode svojim deťom, nemohla sa o ne starať, vo všetkom bola odkázaná na pomoc iných, nemohla sa venovať svojim záľubám, žiť intímny životom, zúčastňovať sa na rodinnom a spoločenskom živote, nemohla podnikáť, štyri mesiace používala invalidný vozík, sedem mesiacov potrebovala pomoc pri bežných hygienických úkonoch, osemnásť mesiacov bola práceneschopná, čo sa prejavilo na finančnej stránke rodiny. Ťažko znášala, že ujmu na zdraví utrpeli aj jej deti, nemohla byť s nimi hospitalizovaná v jednej nemocnici, nemohla sa o ne starať a byť im oporou, „zmyslom“ jej života sa stalo plánovanie operácií, lekárske vyšetrenia a kontroly. Ďalej dôvodila tým, že ona i mal. žalobcovia v 1. a 2. rade utrpeli celoživotnú emocionálnu a psychickú traumu, konanie žalovaného v 1. rade u nich vyvoláva nepriaznivý duševný stav, ktorý sa prejavuje strachom, úzkosťou a smútkom, ich život za zmenil výrazne negatívnym spôsobom, ako rodina sa ocitli v zlom psychickom stave. Nemožno opomenúť, že následky predmetnej dopravnej nehody mali výrazný dopad na súkromný a rodinný život žalobkyne v 1. rade a odvolací súd nerozporuje tvrdenia o dôsledkoch poškodenia zdravia, ktoré sa prejavili aj vo viacerých sférach jej súkromného a rodinného života. Ide o mladú ženu, ktorá utrpela zranenia vo fáze života, keď ju nepochybne potrebovali jej maloleté deti, o ktoré sa starala, čo v dôsledku utrpených zranení nebolo možné a žalobkyňa sa musela na novú znevýhodnenú situáciu adaptovať, prijať dočasné obmedzenia súvisiace s pohybom, bežným životom, trávením voľného času a pod.. Prežitá nehoda z júna 2016 z psychologického hľadiska významne zasiahla do osobného života žalobkyne v 1. rade, ale tento zásah

bol len dočasný a vo svojej najväčšej intenzite trval necelý rok (od 04. 06. 2016 do ukončenia prvej práceneschopnosti, t. j. do 26. 04. 2017) a v marci 2018 sa už žalobkyňa vrátila aj do pracovného procesu. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie v tom smere, že následky dopravnej nehody, ktorú zaviniť žalovaný v 1. rade nepredstavovali taký zásah do jej rodinného, súkromného a pracovného života, ktorý by bol nereparovateľný. Takmer všetky obmedzenia, ktoré žalobkyňa v 1. rade popisovala ako zásah do jej osobnostných práv, psychickej a fyzickej integrity, mali za cieľ nápravu dôsledkov poškodenia jej zdravia pri dopravnej nehode. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie vyplynulo, že súkromný, rodinný a pracovný život bol v určitom konkrétnom období značne ovplyvnený následkami dopravnej nehody, kedy sa aj výrazne zmenil, ale jednalo sa o zmenu dočasnú. Žalobkyňa však neprišla o životnú perspektívu, nebola od základov nútená zmeniť svoje životné smerovanie a ciele. Nič nenasvedčuje tomu, že by v budúcnosti nemohla dosahovať stanovené ciele, rozvíjať svoje záujmové aktivity a plnohodnotne tráviť spoločný čas v kruhu rodiny a priateľov. Poškodenie jej zdravia teda nemalo trvalý charakter a aj zásah do jej súkromného a rodinného života bol skôr krátkodobý, čo všetko bolo potrebné zohľadniť pri rozhodovaní o uplatnenom nároku žalobkyne v 1. rade. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o zamietnutí nároku na nemajetkovú ujmu v sume 40.000 eur uplatneného žalobkyňou v 1. rade správne právne odôvodnil, ak poukázal na ust. § 444 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého pri škode na zdraví sa jednorazove odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. Pri škode na zdraví je nemajetková ujma pokrytá ust. § 444 Občianskeho zákonníka a cez ustanovenia zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov. Príslušné ustanovenia zákona č. 437/2004 Z. z. upravujú náhradu za dôsledky poškodenia zdravia v súkromnom, manželskom, kultúrnom, ale napr. i v pracovnom živote žalobkyne a pokrývajú teda náhradu všestranných obmedzení žalobkyne ako poškodenej osoby v rôznych sférach jej života, pri plnení jej spoločenských úloh, ktoré sa prejavili ako dôsledok poškodenia jej zdravia. Všetky žalobkyňou v 1. rade v žalobe uvádzané zásahy, ktoré u nej nastali v dôsledku zranení utrpenej pri dopravnej nehode, boli odškodnené v rámci náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, čo správne konštatoval i súd prvej inštancie. K tvrdeniu žalobkyne v 1. rade o jej nepriaznivom duševnom stave, (rovnako ako o duševnom stave mal. žalobcov v 2. a 3. rade) spojenom s pocitmi strachu, úzkosti a smútku odvolací súd uvádza, že akékoľvek zranenie a jeho následné liečenie vyvolávajú aj u priemerného človeka do istej miery psychické zmeny, resp. psychickú záťaž. Každý človek (osobitne matka, ak je zranené jej dieťa) má strach a úzkosť z toho, či liečenie zranenia dobre dopadne, resp., či zranenie zanechá zmeny a aké. V danej veci si žalobkyňa v 1. rade uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 40.000 eur bez bližšej špecifikácie výšky tejto sumy. K žalobe pripojila lekársky posudok zo dňa 06. 06. 2017 pre účely hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia vypracovaný psychiatrickou, u ktorej sa žalobkyňa v 1. rade ako pacientka liečila od 24. 11. 2016, (teda prvýkrát vyhľadala psychiatrické vyšetrenie viac ako päť mesiacov po dopravnej nehode). Ochorenie žalobkyne diagnostikovala podľa prílohy 1, II. časti, (sadzby bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia pri úrazoch), 255. položky zákona č. 437/2004 Z. z. ako vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých činiteľov a tiesnivých situácií. Tá istá lekárka vypracovala dňa 06. 06. 2017 aj lekársky posudok o sťažení spoločenského uplatnenia, v ktorom ochorenie žalobkyne v 1. rade diagnostikovala ako posttraumatická stresová porucha (F 43.1) a depresívna porucha stredne ťažkého stupňa (F 32.1) s počtom bodov 450 po 50 % zvýšení (300 + 150). Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia za 450 bodov bola žalobkyňi v 1. rade i vyplatená, a to v sume 8.208 eur, čo nebolo sporné. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia sú samostatné právne prostriedky ochrany fyzickej osoby, ktoré však nemožno uplatniť na základe totožných skutkových okolností. Súd prvej inštancie preto správne dospel k záveru, že ak sa žalobkyňa v 1. rade domáhala nároku na náhradu nemajetkovej ujmy na základe tých istých skutočností ako nároku na náhradu škody na zdraví za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, takýto nárok je potrebné zamietnuť. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nárok na náhradu škody na zdraví za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia podľa ust. § 444 Občianskeho zákonníka sú samostatné právne

prostriedky ochrany fyzickej osoby a môžu existovať popri sebe, ale nie je možné ich uplatňovať na základe totožných skutkových tvrdení. Ten istý skutkový dej môže v niektorých prípadoch zakladať zároveň tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach; tieto nároky treba dôsledne odlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosti vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určuje súd, pričom musí byť primeraná a odôvodnená, ale v každom prípade musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Žalobkyňa v 1. rade neuviedla žiadne také rozhodujúce skutkové tvrdenia o zásahu do jej osobnostnej sféry (najmä do práva na ochranu zdravia a súkromia a ako sa to prejavilo v jej živote), ktoré by už neboli zohľadnené pri stanovení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Predložené posudky sa týkali iného nároku, a to náhrady škody na zdraví (bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia). Žalobkyňa teda neunesla dôkazné bremeno pre priznanie nároku podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, preto je záver súdu prvej inštancie o zamietnutí tohto nároku správny a odvolací súd aj v tejto časti (VI. výrok) rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 2 CSP ako potvrdil. Rovnako tak postupoval odvolací súd i v prípade mal. žalobkyne v 2. rade, keď potvrdil i VIII. výrok súdu prvej inštancie, ktorým tento súd zamietol ňou uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20.000 eur, pričom s dôvodmi žaloby (55. bod žaloby), na základe ktorých si mal. žalobkyňa v 2. rade uplatňovala tento nárok sa súd prvej inštancie zaoberal v bode 58.13. svojho rozsudku. Odvolací súd sa v predchádzajúcej časti tohto rozsudku podrobne vysporiadal so spoločnými dôvodmi odvolania žalobkyne v 1. rade a mal. žalobkyne v 2. rade, a preto ich nebude duplicitne opakovať. Na doplnenie však uvádza, že spomedzi zásahov deklarovaných mal. žalobkyňou v 2. rade väčšina z nich predstavovala škodu na zdraví, ktorá sa odškodňuje podľa ust. § 442 a nasl. Občianskeho zákonníka, resp. príslušných ustanovení zákona č. 437/2004 Z. z. Tieto zásahy sa však neprejavili v jej psychickej sfére a v postavení v spoločnosti, a preto jej neprináleží náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Iba niektoré zásahy vyvolali u mal. žalobkyne v 2. rade ujmu, ktorá sa premietla aj do jej psychickej sféry, avšak pri jej objektivizovanom vnímaní (R 53/2010), táto nenapĺňala intenzitu ujmy vyžadovanej ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. U mal. žalobkyne v 2. rade v súvislosti s dopravnou nehodou nenastal taký otras na jej psychike, ktorý by zhoršoval jej psychický stav nad rámec toho, čo možno pri takomto poškodení zdravia očakávať u priemerného človeka. Na priznanie nemajetkovej ujmy, by táto psychická záťaž musela dosiahnuť úroveň vymedzenú v ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, (čo podľa odvolacieho súdu nebol posudzovaný prípad). K uplatnenej nemajetkovej ujme žalobkyne v 1. rade a mal. žalobkyne v 2. rade odvolací súd uzatvára, že v dôsledku predmetnej dopravnej nehody, mohlo byť, resp. aj bolo, zasiahnuté do ich osobnostných práv, ale na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal súčasne za to, že intenzita tohto zásahu (z hľadiska jeho následkov vyvolaných v psychickej sfére žalobkyní a v ich postavení v spoločnosti) nedosiahla takú úroveň, že by odôvodňovala priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch, t. j. nebola v značnej miere znížená ich dôstojnosť alebo vážnosť v spoločnosti. Nemožno opomenúť, že žalobkyni v 1. rade už bola vyplatená náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 8.208 eur a mal. žalobkyni v 2. rade bola vyplatená náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 674,88 eura, a to v zmysle lekárskeho posudku o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia a na základe tých istých dôvodov sa nemôžu domáhať aj vyplatenia nemajetkovej ujmy v zmysle ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, čo správne konštatoval i súd prvej inštancie.

2.5. Žalobkyňa v 1. rade podala odvolanie i proti VII. výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým zamietol ňou uplatnený nárok v sume 4.104 eur (t. j. 50 % zo sumy vyplatenej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia 8.208 eur) z titulu zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Tento svoj nárok odvodzovala od toho, že pred dopravnou nehodou bola invalidná s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 70 % a po dopravnej nehode bola táto miera poklesu zvýšená o 5 %, v dôsledku čoho je invalidná s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 75 %. Bola toho názoru, že u nej existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, na základe ktorých jej súd prvej inštancie mohol a mal priznať mimoriadne zvýšenie v rozsahu, ktorý by považoval za primeraný. V súvislosti s touto odvolacou námietkou žalobkyne v 1. rade, odvolací súd dáva do jej pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu SR v konaní pod sp. zn. 5Cdo/212/2010 zo dňa 29. 11. 2011, podľa ktorého „Uznanie invalidity je jedným, nie však jediným dôvodom hodným osobitného zreteľa pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade

za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov". Z tohto právneho názoru správne vychádzal i súd prvej inštancie, čo vyplýva aj z odôvodnenia výroku, ktorým zamietol nárok uplatnený žalobkyňou v 1. rade. Pokiaľ teda Najvyšší súd SR konštatoval, že uznanie invalidity je jedným, ale nie jediným dôvodom hodným osobitného zreteľa pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, potom takýmto dôvodom podľa názoru odvolacieho súdu nemôže byť ani zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 5 %. To, aby išlo o prípad hodný osobitného zreteľa podľa ust. § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z., teda nie je závislé od uznania invalidity, v dôsledku čoho nemôže byť závislé ani od zvýšenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Za dôvody hodné osobitného zreteľa treba považovať napríklad to, ak poškodený v dôsledku škodovej udalosti príde o možnosť realizovať sa v zamestnaní, alebo keď sa jeho harmonické a spokojné manželstvo v dôsledku úrazu podstatne zmení, prípadne vyústi do odcudzenia alebo rozvodu. Ďalej treba brať v tejto súvislosti do úvahy aj také skutočnosti, ako napríklad neschopnosť poškodeného vykonávať osobnú hygienu v plnom rozsahu a nutnosť pomoci s tým súvisiacu, problémy s obliekaním sa, obmedzenia pri šoférovaní, nemožnosť robiť v záhrade, na chalupe, alebo nutnosť prestať so záľubami v podobe napr. rekreačných športových aktivít. Žalobkyňa žiadne takéto obmedzenia ani v podanom odvolaní netvrdila a obmedzenia, ktorými trpela bezprostredne po dopravnej nehode, resp. v určitom období po nej (uvádzala ich v žalobe), ustúpili v dôsledku podstupovanej adekvátnej liečby, resp. ustáli aj plynutím času. K tvrdeniam žalobkyne v 1. rade v žalobe podanej v roku 2018, že nešofériuje, odkedy sa stala dopravná nehoda, odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie poukazuje na výpoveď jej manžela na pojednávaní konanom dňa 21. 05. 2021, ktorý uviedol, že „doteraz nie, teraz šoférovala v obci". Aj to len potvrdzuje, že žalobkyňa sa postupne vrátila k svojmu „bežnému" spôsobu života, čo správne konštatoval i súd prvej inštancie. Odvolací súd sa v plnej miere stotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie v časti zamietnutia žalobkyňou uplatneného nároku na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia a na toto odôvodnenie v plnom rozsahu poukazuje. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania vyvodil správny právny záver, že v prípade žalobkyne v 1. rade nielenže neboli zistené dôvody na aplikáciu ust. § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. v rozsahu ňou uplatnenom (teda 50 %), ale v žiadnom rozsahu, a preto jej toto zvýšenie nebolo možné priznať. V zhode s názorom súdu prvej inštancie, možno konštatovať, že žalobkyňa bola zvýšená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 5 %, ale z odborného posudku o invalidite zo dňa 16. 11. 2017 nemožno vyvodiť záver, že by sa tak stalo v dôsledku poškodenia zdravia pri dopravnej nehode, ale v dôsledku ostatných prítomných ochorení, ktoré sú v posudku uvedené.

2.6. Žalobcovia podali odvolanie i proti X. výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým priznal žalovaným v 1., 2. a 3. rade nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v 1. rade, a to každému v rozsahu 100 %. Vo vzťahu k tomuto výroku žalobcovia (resp. žalobkyňa v 1. rade) v odvolaní neuviedli samostatné odvolacie dôvody. Odvolací súd tento výrok preskúmal ako súvisiaci (závislý) výrok a dospel k záveru, že aj tento výrok je potrebné potvrdiť ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie správne aplikoval ust. § 255 ods. 1 CSP, nakoľko žalovaní v 1. a 3. rade boli vo veci samej vo vzťahu k žalobkyňi v 1. rade úspešní v rozsahu 98,71 % (žalobkyňa v 1. rade žiadala priznať sumu 67.490,33 eura a súd jej priznal sumu 868 eur), čo možno považovať za ich plný úspech a žalovaná v 2. rade bola úspešná v celom rozsahu, nakoľko súd voči nej žalobu žalobcov zamietol. Súd prvej inštancie priznal mal. žalobcovi v 3. rade nemajetkovú ujmu v sume 1.000 eur (z uplatnenej sumy 10.000 eur) a povinnosť jej zaplatať ukladil žalovaným v 1. a 3. rade (IX. výrok rozsudku). Proti tomuto výroku žiadna zo sporových strán nepodala odvolanie, čo znamená, že tento výrok nadobudol právoplatnosť a nebolo ho možné v odvolacom konaní preskúmať, nakoľko sa nejedná o situáciu v zmysle ust. § 367 ods. 2 veta druhá CSP. Rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku nenapadnutého odvolaním (IX. výrok rozsudku) preto ponechal odvolací súd nedotknutý bez preskúmania v zmysle ust. § 367 ods. 2 veta prvá CSP.

2.7. V doplniacom rozsudku (XIII. výrok) súd prvej inštancie vo zvyšku zamietol nárok žalobcu v 3. rade, čo odôvodnil poukazom na bod 59.1. odôvodnenia rozsudku, (v ktorom bode odôvodnil priznanie nemajetkovej ujmy v sume 1.000 eur) s tým, že za opodstatnený považoval nárok mal. žalobcu v 3. rade len čo do sumy 1.000 eur. V odvolaní proti tomuto výroku doplnacieho rozsudku žalobcovia uviedli, že

odôvodnenie zníženia náhrady nemajetkovej ujmy u žalobcu v 3. rade až na 1/10 požadovanej sumy považujú za nedostatočné a priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nepredstavuje primeranú satisfakciu za zásah do osobnostných práv žalobcu. V súvislosti s týmto výrokom doplnacieho rozsudku, jeho odôvodnením a dôvodmi odvolania proti nemu, odvolací súd poukazuje na svoj názor uvedený v 35. bode tohto rozsudku. Zásahy do postavenia mal. žalobcu v 3. rade, ktoré boli popisované v žalobe, treba považovať za škodu na zdraví, ktorá sa odškodňuje podľa ust. § 442 a nasl. Občianskeho zákonníka, resp. podľa zákona č. 437/2004 Z. z.. Tieto zásahy sa prejavili vo fyzickej integrite mal. žalobcu v 3. rade a podľa názoru odvolacieho súdu nemôže za ne patriť náhrada nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. V dôsledku dopravnej nehody však mohlo byť, resp. aj bolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobcu v 3. rade, ale podľa výsledkov vykonaného dokazovania intenzita tohto zásahu (z hľadiska jeho následkov vyvolaných v psychickej sfére mal. žalobcu v 3. rade a v jeho postavení v spoločnosti) nedosiahla takú úroveň, aby odôvodňovala priznanie uplatnenie nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda nenapĺňa intenzitu ujmy vyžadovanú týmto ustanovením, nakoľko nebola v značnej miere znížená jeho dôstojnosť alebo vážnosť v spoločnosti. Mal. žalobcovi v 3. rade potom nebolo možné priznať nárok na náhradu ním uplatnenej nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej sa v prerokúvanej veci domáhal. V súvislosti s rozsudkom Najvyššieho súdu SR v konaní pod sp. zn. 7Cdo/65/2013, na ktorý poukazovali žalobcovia v podanom odvolaní, odvolací súd dáva do ich pozornosti rozsudok Krajského súdu v Trnave v konaní pod sp. zn. 26Co/39/2017 zo dňa 27. 02. 2018, (ktorým tento súd ako odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a zamietol žalobu vo veci náhrady nemajetkovej ujmy), ktorý prešiel aj testom ústavnosti (nález ÚS SR č. k. III. ÚS 263/2020-58 zo dňa 23. 02. 2021). V uvedených konaniach sa riešila otázka náhrady nemajetkovej ujmy v dôsledku dopravnej nehody, teda obdobná právna problematika ako v tejto veci. Ústavný súd SR vo svojom vyššie označenom náleze okrem iného konštatoval, „že súbeh dvoch nárokov je možný len v prípade závažnej ujmy. Krajský súd objektivizoval následky poškodenia zdravia sťažovateľky tak, že rozsiahlo rozobral všetky skutkové tvrdenia sťažovateľky a dospel k záveru, že všetky preukázané prejavy poškodenia zdravia, či už samostatne a aj vo vzájomnej súvislosti, možno podradiť pod osobitné ustanovenia zákona o bolestnom s tým, že ak ich možno podradiť pod tieto zákonodarcou nastavené pravidlá, nemožno ich zároveň podradiť pod ustanovenia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka a dospieť tak k tomu, že zo skutkového deja v tomto konkrétnom prípade bude mať sťažovateľka proti žalovanej dva nároky. Jeden podľa všeobecnej a druhý podľa osobitnej normy.“ Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov ako i s poukazom na vyššie uvedený nález Ústavného súdu SR (týkajúci sa nemajetkovej ujmy), odvolací súd v predmetnej veci potvrdil odvolaním napadnuté výroky rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s doplnacím rozsudkom, nakoľko tieto výroky považoval za vecne správne, vychádzajúce zo správne a dostatočne zisteného skutkového stavu veci. Odvolací súd nezistil, že by konanie vedené pred súdom prvej inštancie, resp. odvolaním napadnutý rozsudok v spojení s doplnacím rozsudkom vykazovalo v odvolaní namietané vady v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP, pričom sa v odôvodnení svojho rozsudku vysporiadal s podstatnými tvrdeniami žalobcov uvedenými v odvolaní.

2.8. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. 255 ods. 1 CSP a ust. § 262 ods. 1 CSP. Žalovaní v 1., 2. a 3. rade boli v odvolacom konaní úspešní v plnom rozsahu, preto im vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, a to voči žalobkyni v 1. rade, ktorá v odvolacom konaní nebola úspešná. Rovnako neboli úspešní ani mal. žalobcovia v 2. a 3. rade, ale odvolací súd pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal z toho, že títo žiadnym spôsobom nemohli ovplyvniť vyvolanie odvolacieho konania, ani svoju účasť v ňom. Podľa ust. § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ až 3/ (ďalej aj „dovolatelia“, či „žalobcovia“) spoločné dovolanie v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP. Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia odvolacieho súdu, vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie a priznal im nárok na náhradu trov konania, alternatívne, aby zmenil rozsudok a žalobe vyhovel.

3.1. K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP dovolatelia uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri vyriešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), a že rozhodnutie

odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

3.2. Žalobcovia majú za to, že v konaní je pasívna vecná legitimácia žalovanej 2/ daná. Z vykonaného dokazovania podľa žalobcov vyplýva, že žalovaná 2/ (napriek jej námietkam) bola v čase vzniku dopravnej nehody prevádzateľom motorového vozidla. Z potvrdenia Okresného riaditeľstva PZ v Leviciach, odbor kriminálnej polície jednoznačne vyplýva, že žalovaná 2/ je vlastníčkou motorového vozidla od 3. 6. 2015 a jeho vlastníčkou bola aj v deň vzniku dopravnej nehody, tzn. dňa 4. 6. 2016. Kúpnu zmluvu uzavretú medzi žalovaným 1/ a žalovanou 2/, žalobcovia nepovažujú za dôkaz preukazujúci, že prevádzateľom vozidla bol dňa 4. 6. 2016 žalovaný 1/. Žalovaná 2/ do uplynutia koncentračnej lehoty v konaní neuvádzala, kedy mal nastať moment prevzatia motorového vozidla žalovaným 1/, ani za akých okolností k tomu došlo, kedy bola odovzdaná kúpna cena, prečo nedošlo k prepisu vlastníckeho práva na žalovaného 1/ t. j. nepopisuje ani jedinú okolnosť s tým súvisiacu. Svoju argumentáciu na nedostatku pasívnej vecnej legitimácie zakladala iba na tom, že medzi ňou a žalovaným 1/ bola dňa 29. 5. 2016 uzavretá kúpna zmluva na budúci predaj motorového vozidla ev. č. L. čo bez ďalšieho neznamena, že v tento deň bola vec skutočne žalovaným prevzatá a on tak mal právnu a faktickú možnosť vozidlom disponovať, tzn. že sa týmto dňom stal vlastníkom (prevádzateľom) motorového vozidla. Ak by aj žalovaná 2/ predložila žalobcom pred začatím tohto konania kúpnu zmluvu, žalobcovia by prevod vlastníckeho práva k vozidlu na žalovaného 1/, a tým nedostatok pasívnej vecnej legitimácie žalovanej 2/, nemali za jednoznačne daný, a to najmä s ohľadom na to, že žalovaná 2/ bola vlastníčkou motorového vozidla dňa 4. 6. 2016 podľa poistného vzťahu, ktorý v čase vzniku nehody trval so žalovanou 3/, hlásenia polície, kde je žalovaná 2/ v pozícii vlastníka vozidla uvedená ako nepriamy účastník dopravnej nehody, informácie z Okresného riaditeľstva policajného zboru v Leviciach, nerozporovania tejto skutočnosti žalovaným 1/ a žalovanou 3/. Odvolací súd sa týmto postupom pri riešení tejto právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

3.3. Odvolací súd považuje za správny záver súdu prvého stupňa, že dôvodom zamietnutia uplatneného nároku na náhradu straty na zárobku počas trvania pracovnej neschopnosti a nároku na náhradu straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti nebola skutočnosť, že žalobkyňa 1/ nedosahovala príjem z pracovného pomeru, resp. príjem z podnikania, pretože v takomto prípade bolo potrebné vychádzať z jej predpokladaného (pravdepodobného) príjmu. Podľa odvolacieho súdu žalobkyňa v tejto časti neuniesla dôkazné bremeno. S uvedeným názorom odvolacieho súdu sa nemožno stotožniť, nakoľko nie je ani pravdivým tvrdenie, že žalobkyňa 1/ netvrdila žiadne skutočnosti, ktoré by preukazovali, že na jej strane existovali objektívne prekážky, ktoré jej bránili, aby s podnikaním začala už v čase, keď jej vzniklo živnostenské oprávnenie. Žalobkyňa dosahovala vo svojom zamestnaní dlhodobu nadštandardný príjem a je zrejmé, že životný komfort seba, ako aj svojej rodiny by neohrozila len tak svojvoľným podaním výpovede bez toho, aby mala premyslenú svoju ďalšiu obživu. Naopak, dôvodom ukončenia pracovného pomeru zo strany žalobkyne 1/ bola skutočnosť, že táto mala dostatočné schopnosti skúsenosti a v neposlednom rade aj sieť kontaktov na budúcich klientov na to, aby si dokázala vlastným podnikaním zabezpečiť vyššie príjmy, než dosahovala zo svojho doterajšieho zamestnania. Nakoľko dopravná nehoda sa stala v období bezprostredne po skončení pracovného pomeru žalobkyne, kedy táto ešte nestihla rozbehnúť svoje podnikanie a začať dosahovať aspoň nejaký zisk, nebolo v jej prípade právne možné domáhať sa náhrady ušlého zisku. Z toho dôvodu predstavuje inštitút náhrady straty na zárobku z pohľadu žalobkyne jedinou zákonnú možnosť, ako uspokojiť svoj nárok na aspoň čiastočnú náhradu škody, ktorá jej bola spôsobená v dôsledku dlhodobej práceneschopnosti. Žalobkyňa síce bola už od 01. 01. 2009 evidovaná ako SZČO, napriek tomu žiadnu podnikateľskú činnosť v období pred nehodou skutočne nevykonávala. Pokiaľ bola žalobkyňa v trvalom pracovnom pomere a dosahovala prinajmenšom dostačujúci pravidelný mesačný príjem, nemala žiadny dôvod a predovšetkým ani žiaden časový fond na to vykonávať vlastnú podnikateľskú činnosť. O skutočnosti, že žalobkyňa mala v úmysle začať sa naplno venovať len svojej podnikateľskej činnosti svedčí aj skutočnosť, že od 01. 01. 2019 až do skončenia svojho pracovného pomeru v spoločnosti O. mala ako jediný predmet podnikania v ŽRSR zapísanú Sprostredkovateľská činnosť v oblasti služieb, avšak dňa 10. 05. 2016 (len jeden deň po skončení pracovného pomeru) pridala k svojej živnosti, po viac ako šiestich rokoch nečinnosti, ďalšie štyri predmety podnikania, okrem iného tiež činnosť podnikateľských, organizačných a ekonomických poradcov, ktorej sa chcela primárne venovať. Následkom dopravnej nehody a jej vážnych dopadov na život a psychiku žalobcov nakoniec žalobkyňa

1/ svoju podnikateľskú víziu nebola schopná realizovať a dňa 25. 04. 2017 jej zaniklo oprávnenie k všetkým predmetom podnikania. Súdna prax priznáva náhradu straty na zárobku aj po takú dobu, keď sa zárobok iba predpokladá zo zárobkovej činnosti, ktorú by poškodený vykonával neskôr, nebyť poškodenia zdravia. V rozpore so spravodlivou náhradou škody by bolo nepriznanie nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti poškodenej osobe, ktorá síce nebola v čase poškodenia zdravia zamestnaná, a teda nemala zárobok alebo iný príjem zárobok nahrádzajúci, ale poberala podporu v nezamestnanosti (R 3/2003). K odškodniteľnej strate na zárobku môže dôjsť aj vtedy, keď poškodený síce v dobe, keď utrpel škodu na zdraví nepracoval, ale preukázateľne mal do zamestnania nastúpiť a iba v dôsledku poškodenia zdravia, prípadne jeho následkom sa tak nestalo (R 10/1991). Žalobkyňa 1/ si uplatňovala nárok na náhradu straty na zárobku, vychádzajúc z jej predchádzajúcich príjmov v zamestnaní. Uvedený postup zvolila aj na základe právneho názoru súdu v konaní. Aj súd prvého stupňa uviedol, že „V priebehu konania bolo ustálené, že tento nárok nie je nárokom na ušlý zisk, ale je nárokom na náhradu straty na zárobku.“ V súlade s týmto záverom postupovala v konaní aj žalobkyňa 1/, keď za účelom preukázania výšky svojich nárokov do konania doložila znalecký posudok T. č. 5/2021, v ktorom postupom podľa § 445 a § 446 OZ znalkyňa vyčíslila stratu na zárobku žalobkyne 1/ počas trvania jej práceneschopnosti na sumu 26.146,47 eura. Žalobkyňa 1/ v konaní opakovane poukazovala na skutočnosť, ktorú v odôvodnení napadnutého rozhodnutia spomína aj samotný súd, a to že k nehode došlo krátko po skončení jej dlhodobého pracovného pomeru, kedy žalobkyňa 1/ ešte len začínala so samostatným podnikaním, nemala vlastnú účtovníčku a prebiehali len prvé rokovania s potenciálnymi klientmi. Žalobkyňa 1/ preto v konaní objektívne nemala žiadnu možnosť zdokladovať svoj, hoci aj len potenciálny príjem z jej podnikateľskej činnosti, nakoľko od skončenia jej pracovného pomeru do nehody nedosiahla žiadny príjem z podnikania. Je zjavné, že žalobkyňa 1/ by nebyť nehody dosahovala príjem, či už z podnikania, alebo pracovného pomeru. Aj samotný súd prvého stupňa konštatoval, že „bolo zrejmé že u žalobkyne 1/ došlo aj k strate na zárobku práve v dôsledku škodovej udalosti.“ Napriek tejto konštatácii dostal súd svojím právnym posúdením žalobkyňu 1/ do situácie, kedy pri vyčíslení straty na zárobku, v zmysle odôvodnenia rozsudku, nemohla vychádzať zo svojich predchádzajúcich príjmov v zamestnaní, avšak zároveň nemala ani možnosť preukázať výšku svojho ušlého zisku prostredníctvom zmlúv a dohôd s budúcimi klientmi, nakoľko tieto ešte nemala uzatvorené. Pokiaľ by sa žalobkyňa 1/ svojou žalobou domáhala priznania straty na zárobku, prevyšujúcej jej predchádzajúci príjem, bolo by na mieste požadovať aby svoj predpokladaný vyšší príjem preukázala príslušnými dôkazmi, žalobkyňa 1/ však z titulu náhrady straty na zárobku požadovala sumu dokonca výrazne (Števec a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. 2. vydanie. Komentár. C.H: Beck, 2019, strana 1672 4) nižšiu než bola jej skutočná strata na zárobku, vyčíslená v znaleckom posudku T. Z toho dôvodu máme za to, že žalobkyňa 1/ postupovala správne, keď vyčíslila svoju stratu na zárobku na základe svojich predchádzajúcich príjmov, kedy iné vyčíslenie z jej strany v podstate ani neprichádzalo do úvahy, čím uniesla dôkazné bremeno na jej strane a nárok na stratu na zárobku jej mal byť zo strany súdu priznaný. V danej veci nie je z rozhodovacej praxe súdov zjavné ako je nutné postupovať pri vyčíšťovaní náhrady za stratu na zárobku v skutkovo totožnom, resp. obdobnom prípade ako je to u žalobkyne 1/.

3.4. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí poukazuje na správnosť záverov súdu prvého stupňa v časti zamietnutia nároku žalobkyne na mimoriadne navýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Odvolací súd síce poznamenáva, že priznanie invalidného dôchodku nie je jedinou podmienkou na priznanie tohto nároku, avšak vo vzťahu k posudzovaniu individuálnosti každého jedného prípadu je nutné brať aj uvedenú skutočnosť na zreteľ. Podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z.: V prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 %. Žalobkyňa 1/ naďalej zastáva názor, že v jej prípade existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, na základe ktorých jej súd prvého stupňa mohol a mal priznať mimoriadne navýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Uvedené podľa žalobkyne 1/ vyplynulo aj z vykonaného dokazovania. Odvolací súd sa v tejto súvislosti dostatočne nezaoberal okolnosťami danej veci, keď dospel v tejto súvislosti k rovnakému záveru ako súd prvého stupňa. Zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. sa neobmedzuje len na prípady vysokej úrovne predchádzajúceho uplatnenia poškodeného v spoločnosti (v kultúrnej, umeleckej, športovej a podobnej sfére života), ale je opodstatnené aj v prípadoch ďalších, v ktorých to odôvodňujú individuálne okolnosti zistené vykonaným dokazovaním. V praxi všeobecných súdov ide o okolnosti

najrozmanitejšej povahy, ktoré môžu, avšak nemusia odzrkadľovať mieru spoločenského angažovania sa poškodeného pred škodovou udalosťou. Dôvody hodné osobitného zreteľa nie sú v právnych predpisoch definované. Ide o neurčitý pojem, ktorého obsah aj rozsah sa mení v závislosti od individuálnych okolností konkrétneho prípadu. Právna úprava neuvádza, aké poškodenia zdravia, respektíve aké následky takéhoto poškodenia zakladajú nárok na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia. Súd musí vychádzať z lekárskeho posudku a základného bodovania poškodenia. Zároveň musí prihliadať na to, aké zmeny poškodenie zdravia vyvolalo v živote dotknutej osoby vo vzťahu k stavu pred poškodením. Okolnosti hodné osobitného zreteľa by mali byť posudzované s ohľadom na individuálneho poškodeného. Bez ohľadu na to, či jeho spôsob života pred poškodením vykazoval znaky vysokého spoločenského angažovania v oblastiach umenia, vedy, športu či politiky, alebo viedol tzv. bežný život. Uprednostňovanie určitých spoločensky preferovaných povolání a voľnočasových aktivít pred iným zamestnaním a bežnými rodinnými či rodičovskými (Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. júna 2018, sp. zn. 3Cdo/209/2017) aktivitami by bolo nekorektné z hľadiska etiky. V konečnom dôsledku by sa porušila zásada rovnosti účastníkov súdneho konania. Podľa Rozhodnutia Najvyššieho súdu spisová značka 3Cdo/209/2017: „Pri rozhodovaní o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súd zohľadňuje jednak tie stránky, ktoré sú spoločné pre život všetkých ľudí (možnosť vykonávať bežné životné úkony, postarať sa o svoju hygienu, stravovanie, obliekať sa, žiť prípadne rodinným životom, realizovať sa v partnerskom vzťahu, mať deti), jednak tie stránky, ktoré sú osobitné u každého jednotlivca zvlášť vzhľadom na jeho spoločenské dovtedajšie pôsobenie (stupeň jeho angažovanosti v najrozmanitejších sférach spoločenského života, za ktoré už doterajšia súdna prax považuje napríklad oblasť kultúry, športu, umenia, politiky, vedy).“ Najvyšší súd uviedol, že nemožno prehliadať aj vyššie spomenutú druhú stránku, ktorú je potrebné pri rozhodovaní tiež zohľadniť. Obe tieto stránky musia byť zohľadnené tak, že ich vzájomná jednota vyjadrí primeranosť priznanej náhrady vo vzťahu k povahe následkov poškodenia zdravia. V prípade niektorého poškodeného je v praxi opodstatnené klásť dôraz na prvú z uvedených stránok, v prípade iného poškodeného (naopak) na druhú spomenutú stránku. Rozhodujúcou zostáva však ich jednota. Najvyšší súd uvádza, že súčasná právna úprava za relevantnú okolnosť z hľadiska určenia výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia považuje aj vek poškodeného. Zohľadnenie veku poškodeného predpokladá ustanovenie § 10 ods. 4 prvá veta zákona č. 437/2004 Z. z.. To isté hľadisko treba mať bezpochyby na zreteli pri úvahe o opodstatnenosti mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Aj z vyššie uvedených dôvodov má žalobkyňa 1/ za to, že v jej prípade existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, a to minimálne v rozsahu jej podstatného obmedzenia uspokojovania životných potrieb, čoho existencia vyplývala aj z vykonaného dokazovania.

3.5. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, keď žalobkyňa 1/ a 2/ nepriznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a žalobcovi 3/ ho priznal vo výške 1.000 eur. Aj podľa názoru odvolacieho súdu zásah do súkromného a rodinného života žalobkyne 1/ a 2/ nebol takej intenzity a rozsahu, že by odôvodňoval priznanie peňažnej satisfakcie. Vo vzťahu k žalobcovi 3/ aj odvolací súd považuje sumu 1.000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za primeranú. Aj z Rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2014 sp. zn. 7Cdo/65/2013 - publikované v Zbierke stanovísk NS a súdov SR pod R 1/2015 vyplýva, že: Ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať zároveň tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach; tieto nároky treba dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov nemožno vyvodiť, že by sa v rámci odškodňovania bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia mal zohľadniť aj zásah do dôstojnosti, súkromia alebo rodinného života poškodeného. Žalobcovia majú za to, že v ich prípade došlo k zásahu do ich osobnostných práv takej intenzity a rozsahu, ktorý odôvodňuje priznanie peňažnej satisfakcie a v prípade žalobcu 3/ odôvodňuje priznanie peňažnej satisfakcie vo vyššej sume ako tomu došlo zo strany súdu prvého stupňa. Žalobcovia považujú určenie kritérií rozhodných pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy za neoprávnený zásah do

súkromného a rodinného života ako aj určenie výšky a kritérií rozhodných pre vyčíslenie náhrady nemajetkovej ujmy priznanú súdom prvej a druhej inštancie za právnu otázku v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ nevyriešenú. Podľa zákonného ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy, podľa ďalšieho rovnako už v prvom stupni citovaného ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov, a aby jej bolo dané primerané zadost'učinenie a napokon podľa odseku 2 pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadost'učinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pojem osobnosť býva väčšinou vnímaný z hľadiska jeho psychologickéj analýzy, podľa ktorej by sa (samozrejme s určitým zjednodušením) osobnosť dala vymedziť ako celok zahŕňajúci systém duševných, resp. duchovných vlastností a tendencií jednotlivca, jeho charakterových rysov, schopností, postojov, potrieb, záujmov, temperamentu, vzdelania a iných obdobných prvkov. Takýto systém nevykazuje znaky statického, ale naopak pomerne dynamicky sa meniaceho systému formovaného nielen jednotlivými vekovými stupňami, ale i vnímanými skutočnosťami, spôsobom ich vnímania, rôznymi kultúrno-spoločenskými vplyvmi a v konečnom dôsledku vykazujúceho síce určité všeobecné vlastnosti vlastné tiež iným osobnostiam, na druhej strane však majúceho niektoré neopakovateľné rysy. Nemožno tu pritom opomíňať ani fyzické zložky osobnosti fyzickej osoby predstavované takými parametrami, akými sú napr. úroveň zdravia konkrétnej fyzickej osoby, jej fyzické schopnosti a možnosti, pohlavie, rasa, výzor alebo stavba tela; pričom naprieč všetkými týmito zložkami sa ťahne aj uvedomovanie si jednotlivých opísaných vlastností (resp. aspoň niektorých z nich) ako samotnou fyzickou osobou, (o ktorej osobnosť ide), tak i osobami prichádzajúcimi s ňou do kontaktu (s rôznou mierou intenzity takéhoto kontaktu a tiež jeho prežívania), s čím následne takpovediac ruku v ruke ide aj záujem spomínaných osôb na ochrane nedotknuteľnosti takýchto atribútov. Pre pomernú rôznorodosť jednotlivých stránok osobnosti potom treba zjavne uvažovať aj s relatívne širokým spektrom možných neoprávnených zásahov proti uvedeným zložkám osobnosti (resp. i len proti niektorej z nich), ktoré sa však vždy dotýkajú osobnosti fyzickej osoby ako celku už zmienených vlastností a charakteristík. Každý takýto zásah je obvykle dotknutou osobou (resp. aj inými osobami) vnímaný značne nepriaznivo, a preto je namieste poskytnutie zákonnej ochrany osobnostnej sfére jednotlivca i v súlade s hierarchickým usporiadaním nielen ústavne, ale i normami nižšej právnej sily zaručených ľudských práv. Ak potom Občiansky zákonník právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby upravuje ako jednotné právo majúce za úlohu zabezpečenie rešpektovania osobnosti fyzickej osoby a jej všestranný rozvoj, nemožno prehliadať to, že súčasťou tohto jednotného práva sú i jednotlivé čiastkové práva smerujúce k ochrane jednotlivých hodnôt (stránok) osobnosti fyzickej osoby, ktoré sú neoddeliteľnými súčasťami celkovej fyzickej i psychicko-materiálnej integrity osobnosti. V tejto súvislosti potom zásadný (nezanedbateľný) význam má i to, že ako výpočet chránených stránok osobnosti (život, zdravie, občianska česť, ľudská dôstojnosť, atď.), prostriedkov slúžiacich na ochranu (upustenie od zásahov, odstránenie ich následkov a poskytnutie primeraného zadost'učinenia) a napokon i kritérií nedostatočnosti zadost'učinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, (teda v inej než peňažnej forme) v zákone je len demonštratívnym a pre pomernú všeobecnosť úpravy a väzbu niektorých jej častí len na celkom konkrétne zásahy je tu pomerne rozsiahly priestor pre dotvorenie práva súdom. Ak totiž v rámci ochrany osobnosti možno zrejme chrániť a s istou rezervou zrejme aj určitým spôsobom usporiadať jednotlivé zložky osobnosti majúce byť chránené prostriedkami občianskoprávnej ochrany práv (čo do poradia ich dôležitosti), niet zrejme sporu o tom, že aj demonštratívny výpočet v ust. § 11 Občianskeho zákonníka je koncipovaný v smere postupu od najdôležitejších zložiek práva na ochranu osobnosti k tým menej dôležitým (i keď nie nevýznamným), nakoľko zjavne najvyšší stupeň ochrany a i prípadných prostriedkov k tomu slúžiacich si bude vyžadovať život fyzickej osoby, hneď po ňom zdravie a až následne ďalšie hodnoty podľa príslušného výpočtu v ustanovení zákona obvykle porušované (na rozdiel od skorších zložiek) len zásahmi verbálnej povahy (a takto napriek nemožnosti bagatelizácie ani takýchto zásahov zásahmi spravidla menej významnými). Takéto usporiadanie možno vybadať i v ďalšej časti úpravy. Tu totiž nemožno nevidieť ten rozdiel, že kým u úpravy z ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa tam uvedený príkladný výpočet prostriedkov ochrany, (rozšíriteľný výkladom aj pri rešpektovaní možnosti

budúcich potrieb, daných povahou dnes často ešte netušených zásahov) môže vzťahovať prakticky na zásahy do všetkých zložiek práva na ochranu osobnosti, takto to už nie je v prípade ďalšej časti, kde jediný príklad nedostatočnosti tzv. nepeňažného zadost'učinenia uvedený v ustanovení § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a spočívajúci v znížení dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere v kontexte celého obsahu príslušnej úpravy zjavne dopadá len na tie zásahy do práva na ochranu osobnosti, ktorým sú zásahy do jeho čiastkových zložiek napadnuteľných inak než fyzickým zásahom do podstaty práva (právo na česť, dôstojnosť, súkromie a pod.). Z uvedeného potom treba a contrario dôvodiť (i vzhľadom len na demonštratívny charakter úpravy vo väčšine rozhodných ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti) tiež ten záver, že nedostatok následku výslovne zmieneného v ustanovení § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemôže byť dôvodom odopretia ochrany tam uvedeným spôsobom v prípadoch zásahov do tých zložiek práva na ochranu osobnosti, ktoré predstavujú samotnú podstatu existencie fyzickej osoby (život a zdravie), a ktoré sú z hľadiska už vyššie naznačenej hierarchie zložiek práva na ochranu osobnosti tými najvýznamnejšími hodnotami. Na otázku významu absencie zákonom výslovne ustanovených kritérií pre nedostatočnosť zadost'učinenia v inej než peňažnej forme teda treba podľa názoru odvolacieho súdu odpovedať tak, že u zásahov do práv na život alebo zdravie ako najvýznamnejších zložiek práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby je nedostatočnosť iného než peňažného zadost'učinenia pravidlom, (a to bez potreby zisťovania ďalších podmienok nedostatočnosti). Je zrejmé, že už v mnohých prípadoch tzv. verbálnych deliktov závery ustálenej súdnej praxe nepovažujú za dostatočné poskytnutie zadost'učinenia v nepeňažnej forme a súdy pristupujú k priznávaniu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch i ako k určitej forme postihu porušovateľa práva na ochranu osobnosti, (v ktorej závislosti tak plnenia z práva na ochranu osobnosti na rozdiel od plnení za práva na náhradu škody neplnia primárne reparačnú funkciu), niet žiadneho rozumného dôvodu a takto ani priestoru pre výklad, podľa ktorého by právo na zadost'učinenie formou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch malo patriť u zásahov do zložiek jednotného práva na ochranu osobnosti ležiacich hierarchicky nižšie a naopak nemalo prislúchať u zásahov do tých zložiek, ktoré im musia z povahy vecí byť nadradené. I keď pri takýchto zásahoch zaiste má svoj význam aj poskytovanie ochrany proti nim nielen prostriedkami občianskoprávnej ochrany práv, ale tiež inými prostriedkami často z oblastí právnych odvetví nachádzajúcich sa už v sfére práva verejného, možnosť alebo dokonca i nutnosť vyvedenia trestnoprávnej, priestupkovej či disciplinárnej alebo inej obdobnej zodpovednosti voči porušovateľovi práva na ochranu osobnosti nemôže byť dôvodom pre odmietnutie poskytnutia ochrany podľa predpisov občianskeho práva. V prípadoch útokov proti životu a zdraviu totiž z prostriedkov ochrany vypočítaných v ust. § 13 Občianskeho zákonníka efektívne využiteľnou nie je požiadavka na upustenie od neoprávnených zásahov do práva podliehajúceho ochrane ani na odstránenie následkov zásahov a napokon i možnosti poskytnutia primeraného zadost'učinenia v inej než peňažnej forme sú pri týchto zásahoch relatívne obmedzené. Samotná ľútosť či ospravedlnenie porušovateľa práva za spôsobený následok často tomuto následku nie sú primerané a niekedy sú motivované len snahou o získanie poľahčujúcich okolností, a teda i čo najnižšieho trestu, odsúdenie v trestnom konaní či postih v konaní o priestupkoch sú potom len výrazom „vrchnostenského“ prístupu štátnych orgánov k ochrane záujmov chránených Trestným zákonom a zákonom o priestupkoch a primeraným zadost'učinením byť nemôžu, (keďže to, že páchatel' trestného činu alebo priestupku postihu neunikne, by malo byť normou a nie výrazom potechy poškodeného nad tým, že porušenie práva bolo nasledované trestom). Uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy žalobcami ako u osôb v postavení objektu neoprávneného zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život potom rozhodne nemožno považovať za neopodstatnenú a prehnanú, keď majú aspoň čiastočne zmierniť všetky následky vzniknutej ujmy. V každom ohľade je nesporné, že pri určení výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch súd vychádza zo svojej úvahy. Princíp primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je spôsobilá aspoň sčasti zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala spravodlivé zadost'učinenie poškodených. Úvaha súdu pri vyčísľovaní nároku musí mať jasnú štruktúru a musí byť vedená výlučne kritériami formulovanými zákonom. Súd by sa mal riadiť princípom, že v obdobných veciach by mali súdy rozhodovať podobne (princíp právnej istoty). V súčasnej rozhodovacej praxi súdov nie je vôbec zriedkavé, že súdy prisudzujú náhrady nemajetkovej ujmy v sumách desiatok tisíc eur za objektívne menej citeľné zásahy do osobnostných práv než k akému došlo v tejto konkrétnej veci. Ustálená súdna prax založila systém určenia primeranosti a spravodlivosti peňažnej výšky nemajetkovej ujmy na

porovnávaní nasledujúcich kritérií, a to závažnosti ujmy, následkoch ujmy a miere zavinenia. U žalobcov má závažnosť vznikutej ujmy podobu zásahu mimoriadne významného. Skutok žalovaného 1/ je tak zavineným trestným činom, ktorý predstavuje najvyššiu formu protiprávneho zásahu (nejedná sa o priestupok ani delikt). Trestný zákon v našej spoločnosti ochraňuje najdôležitejšie záujmy a ochrana života a zdravia je v ňom uvedená ako najvyššie uznávaná spoločenská hodnota. Počas vyšetrovania príčin a okolností vzniku dopravnej nehody okresným riaditeľstvom policajného zboru nebolo preukázané, že na vznik nehody mali vplyv iné okolnosti a činitelia (napr. žalobcovia), práve naopak, nehoda bola zapríčinená porušením dôležitej právnej povinnosti, ktorú žalovanému 1/ ako vodičovi motorového vozidla ukladá zákon o cestnej premávke. S poukazom na vyššie opísané skutočnosti nemožno otázku priznania a určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch považovať za ustálenú právnu otázku, ktorá bola v praxi dovolacieho súdu už vyriešená. Súd v prípadoch s obdobnými charakteristickými črtami (protiprávne konanie, vyvolaný následok, jeho intenzita a rozsah, okolnosti, za ktorých došlo k následku, zavinenie a pod.) rozhoduje pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy odlišne, kedy poškodeným priznáva sumy s rozdielom niekedy vo výške až desaťnásobku, čo možno považovať za nejednotnú rozhodovaciu prax súdov. Vzhľadom k vyššie uvedenému majú žalobcovia za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri vyriešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) a rozhodnutie súdu druhej inštancie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

4. Žalovaní 2/ a 3/ nevyužili právo vyjadriť sa k dovolaniu. Žalovaný 1/ nepovažoval dovolanie za opodstatnené ani náležite odôvodnené, navrhol ho odmietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana spĺňajúca podmienku obligatórneho zastúpenia v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto je súladná s hľadiskom ochrany základných práv a slobôd.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

10. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio)

dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva. Dovolací dôvod nemožno vymedziť s odkazom na podania uskutočnené pred súdom prvej inštancie alebo odvolacím súdom (§ 433 CSP).

11. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

12. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

13. Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

14. Je potrebné uviesť i to, že pri identickej právnej otázke je z logických dôvodov vylúčená kumulácia dovolacích dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP, lebo nemožno konzistentne tvrdiť, že tu malo dôjsť k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a súčasne, že takáto prax dovolacieho súdu tu nie je, alebo že tu ide o rozdielnu rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Dovolacie dôvody majú smerovať ku konaniu a rozhodnutiu odvolacieho súdu (§ 418 CSP). Dovolacie konanie má predovšetkým slúžiť zjednoteniu a tvorbe judikatúry, prípadne k odstráneniu fundamentálnych nedostatkov (vád zmätočnosti), cieľom nemá byť náprava bežných nesprávností pri nachádzaní práva na konkrétny prípad.

15. Dovolatelia v dovolaní ako dovolací dôvod uviedli § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP, avšak ho nevymedzili (neodôvodnili) zákonom zodpovedajúcim spôsobom; dovolacie dôvody relevantne obsahovo neuplatnili (nevymedzili). Z hľadiska vysvetlenia uvedeného nedostatku dovolací súd uvádza:

15.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

15.2. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

15.3. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu

otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie prípúšťa.

15.4. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Dovolací súd vo svojej súdno-aplikačnej (judikátornej) činnosti k tomu už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017, 7Cdo/140/2017, 9Cdo/315/2020, 9Cdo/2/2021) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

15.5. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. b) CSP je rozhodujúce, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté, avšak táto otázka doteraz v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) tvrdiť (a prípadne i doložiť), že takáto otázka doteraz nebola riešená dovolacím súdom, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Z logického hľadiska sa vylučuje, aby pre identickú právnu otázku sa mohli uplatniť oba dovolacie dôvody (§ 421 ods. 1 písm. a) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP).

15.6. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená jasným, zrozumiteľným a nepochybným spôsobom. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnu otázku nastolí.

15.7. So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje nevymedzenie dovolacieho dôvodu dovolateľmi v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP. Dovolatelia iba poukazovali na skutkové deficity (najmä ohľadom preukázania prevodu vlastníctva motorového vozidla, existencie dôvodov osobitného zreteľa) a v tejto súvislosti i na nesprávne právne závery súdov (vecnej pasívnej legitimácie žalovanej 2/, o neopodstatnenosti mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne 1/). Pri tvrdenom nesprávnom právnom posúdení nároku na náhradu straty na zárobku počas trvania pracovnej neschopnosti a po skončení pracovnej neschopnosti nebola formulovaná relevantná právna otázka. Z uvedeného aspektu nemožno považovať za opodstatnené tvrdenie dovolateľov, že z rozhodovacej praxe súdov nie je zjavné ako je nutné postupovať pri vyčíslňovaní náhrady za stratu na zárobku v skutkovo obdobnom prípade ako u žalobkyne 1/. Tak napríklad ustálená judikatúra uznala odškodniteľnosť straty na zárobku aj v prípade, keď poškodený v čase úrazu nepracoval (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej socialistickej republiky sp. zn. 1Cz 47/88, R 28/1980, Čpj 10/83, R 10/1991, R 29/2004. PL. ÚS 10/2016). Samotná okolnosť, že poškodená nebola v čase úrazu zamestnaná a nemala zárobok alebo iný príjem zárobok nahrádzajúci, sama osebe nevyklúčovala vznik nároku žalobkyne na náhradu za stratu na zárobku po skončení jej pracovnej neschopnosti (3Cdo/113/2016). Dovolatelia ďalej len polemizovali s názorom odvolacieho súdu, či zásah do súkromného a rodinného života žalobcov 1/ a 2/ (ne)bol takej intenzity a rozsahu, že by (ne)odôvodňoval priznanie peňažnej satisfakcie. Dovolací súd sa nestotožňuje s názorom dovolateľov, že rozhodnutia súdov o priznaní rôznej výšky peňažnej náhrady za zásah do osobnosti fyzickej osoby treba považovať za nejednotnú rozhodovaciu prax, a teda aj za odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dôvodom takej súdnej praxe je predovšetkým zohľadnenie individuálnych okolností toho - ktorého prípadu. Pri posúdení a hodnotení zákonom stanovených kritérií výšky nemajetkovej ujmy postupujú sudy v každom konkrétnom prípade diferencovane. V takých prípadoch nemožno hovoriť o nejednotnej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Dovolací súd uvádza, že vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP nezodpovedá právnej úprave. Ex officio ingerencia dovolacieho súdu majúca za následok reštauráciu dovolacieho dôvodu s novým vymedzením jeho obsahu, patričným komentárom i hľadaním a označením vhodnej judikatúry dovolacieho súdu, by mohla byť neprípustným zásahom narúšajúcim samú materiálnu podstatu spravodlivého procesu i princípu rovnosti (vrátane „rovnosti zbraní“) a kontradiktórnosti civilného

sporového konania. Z uvedeného plynie, že dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na vlastných domnienkach alebo predpokladoch, nemôže nahradzovať kvalifikovaný servis poskytovaný právnym zástupcom dovolateľa, lebo vymedzenie predmetu a rozsahu dovolania patrí do výlučnej sféry dovolateľa (porovnaj IV. ÚS 372/2020). Ústavný súd v uznesení sp. zn.: I. ÚS 215/2022-15 zo 14. apríla 2022, bod 15. odôvodnenia (tiež I. ÚS 214/2022-14 zo 14. apríla 2022 bod 20.) k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uviedol, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala, a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky“ (I. ÚS 115/2020). Za také ale nebolo možné považovať dovolanie v tejto veci.

15.8. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcov, ktorým prípadne mienili namietat' nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

16. Dovolací súd pripomína, že pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

17. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovaným 2/ a 3/ ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinili žalobcovia (§ 256 ods. 1 CSP), žalovaným 2/ a 3/ žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018). Procesne úspešnému žalovanému 1/ proti žalobcom 1/ až 3/ dovolací súd priznal nárok na plnú náhradu trov dovolacieho konania, lebo nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa pre ich nepriznanie (§ 257 CSP).

18. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.